

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om studiestöd samt lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om studiestöd samt lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning skall ändras så att de krav i fråga om författningsnivå och bestämmelser om bemyndigande som föreskrivs i grundlagen beaktas.

I lagen om studiestöd skall hänvisningarna till vuxenstudiepenningen strykas, eftersom vuxenstudiepenning inte har kunnat beviljas efter 2002. I propositionen föreslås även innehållsmässiga ändringar gällande detaljer i lagstiftningen, såsom utlänningars rätt till studiestöd, beviljande av studiestöd för studier som bedrivs utomlands, heltidsstudier och lånevillkor för studielån som beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd.

I propositionen föreslås ändringar i bestämmelserna om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning i fråga om studerande berättigade till stöd för skolresor, villkor för beviljande av stöd för skolresor, hur resekostnaderna bestäms, beloppet av stödet för skolresor, an-

sökan, beviljande och utbetalning, skriftligt beslut om stöd för skolresor samt rättande av fel i beslutet. Ändringarna kommer sig huvudsakligen av att det i lag tydligare än förut skall föreskrivas om villkoren för erhållande av stöd för skolresor. Bestämmelserna om villkoren för eget färdstätt föreslås bli ändrade så att en studerande är berättigad till stöd när han eller hon använder eget färdstätt och skolresan med utnyttjande av kollektivtrafik inklusive väntetider i medeltal skulle ta mer än tre timmar i anspråk per dag under månaden i fråga. De övriga föreslagna ändringarna är till sin natur tekniska och bidrar till att få lagstiftningen att fungera bättre.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2004 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2004. De ändringar som gäller lånevillkoren för studielån som beviljas med stöd av den upphävda lagen om studiestöd tillämpas från den 1 januari 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge	4
2.1. Lag om studiestöd.....	4
Författningsnivå och bemyndigande att utfärda förordning	4
Strykning av omnämmandet av vuxenstudiepenning	4
Beviljande av studiestöd till utlänningar.....	4
Beviljande av studiestöd för studier utomlands.....	5
Bestämmelser om studielån som beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd.....	6
2.2. Lag om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning.....	7
Författningsnivå och bemyndigande att utfärda förordning	7
Studerande berättigade till stöd för skolresor	7
Villkor för beviljande av stöd för skolresor och beloppet av stödet	8
Hur resekostnaderna bestäms	8
Ansökan och beviljande	9
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	9
3.1. Mål	9
3.2. Föreslagna ändringar i lagen om studiestöd	9
Utlänningars rätt till studiestöd	10
Beviljande av studiestöd för studier som bedrivs utomlands	11
Heltidsstudier	11
Lånevillkor för studielån enligt den upphävda lagen om studiestöd	12
3.3. Föreslagna ändringar i lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning	12
4. Propositionens verkningar	12
4.1. Ekonomiska verkningar	12
4.2. Verkningar för medborgarna.....	13
4.3. Verkningar i fråga om organisation och personal.....	13
5. Beredningen av propositionen	13
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	13
DETALJMOTIVERING.....	15
1. Lagförslag.....	15
1.1. Lag om studiestöd.....	15
1.2. Lag om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning.....	19
2. Närmare bestämmelser	22
3. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	22

4. Lagstiftningsordning	22
LAGFÖRSLAGEN.....	24
om ändring av lagen om studiestöd	24
om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning.....	31
BILAGA.....	35
PARALLELLTEXTER.....	35
om ändring av lagen om studiestöd	35
om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning.....	53

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Bestämmelser om studiestöd finns i lagen om studiestöd (65/1994). Vid revideringen av studiestödslagstiftningen föreskrevs betydligt mer detaljerat än förut om grunderna för stödet i lag. Den nya grundlagen (731/1999) trädde i kraft den 1 mars 2000. I den anges exaktare än förut vilka frågor som skall regleras genom lag.

Bestämmelserna om de grunder på basis av vilka studiestöd beviljas en utländsk sökande av studiestöd hade i huvudsak samma innehåll redan innan den gällande lagen om studiestöd trädde i kraft. Regeringens proposition med förslag till ny utlänningslag (RP 28/2003) har avlåtits till riksdagen. Praxis i Finland vid beviljande av studiestöd till utlänningar har tagits upp av den mellanstatliga kommittén för uppföljning av Europeiska sociala stadgan. Finsk praxis har av kommittén inte ansetts överensstämmande med stadgan i alla avseenden. Bestämmelserna om beviljande av studiestöd för studier som bedrivs utomlands ger delvis rum för tolkning och ett förtydligande är därför nödvändigt.

Lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997) gavs 1997. Genom förordning föreskrivs för närvarande bl.a. om studerande med rätt till stöd för skolresor, beloppet av stödet för skolresor och grunderna för hur stödet bestäms. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter skall mer heltäckande än för närvarande utfärdas genom lag.

2. Nuläge

2.1. Lag om studiestöd

Författningsnivå och bemyndigande att utfärda förordning

När man bedömer behovet av ändringar i lagen om studiestöd med utgångspunkt i den nya grundlagen är bestämmelsen i 80 § grundlagen central, där det sägs att bestämmelser

om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter skall utfärdas genom lag. Det föreskrivs för närvarande i författningar på lägre nivå om omständigheter som kan anses ange grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Bestämmelser om utlänningsrätt till studiestöd finns i förordningen om studiestöd med stöd av ett bemyndigande i lagen. Om utbildning som berättigar till studiestöd, heltidsstudier, tillräcklig framgång i studierna, tid som berättigar till studiestöd och antalet stödmånader under läsåret bestäms för närvarande delvis i förordningen om studiestöd. Också till denna del är det fråga om sådan reglering av grunderna för individens rättigheter och skyldigheter som borde finnas i lag. Om lyftande av studielån bestäms för närvarande i förordningen om studiestöd med stöd av ett bemyndigande i lagen.

Strykning av omnämmandet av vuxenstudiepenning

Lagen om studiestöd ändrades genom lagen om ändring av lagen om studiestöd (1277/2000) så att det till 12 § om beviljande av vuxenstudiepenning fogades ett nytt 6 mom. enligt vilket vuxenstudiepenning kan betalas till utgången av 2002. Hänvisningar till vuxenstudiepenningen blev kvar på andra ställen i lagen eftersom vuxenstudiepenning fortfarande kunde beviljas efter lagens ikraftträdande. För tiden efter 2002 har vuxenstudiepenning inte längre kunnat beviljas eller betalas ut. Alla hänvisningar till vuxenstudiepenningen skall därför strykas i lagen.

Beviljande av studiestöd till utlänningar

Om finska medborgares samt andra än finska medborgares rätt till studiestödsförmåner bestäms i 1 § lagen om studiestöd. I samma paragraf bestäms också om rätten att få studiestöd för studier som bedrivs utomlands. Studiestöd beviljas finska medborgare som bedriver studier under minst två måna-

der i en följd efter fullgjord läroplikt. Vad som bestäms om finska medborgare tillämpas också på den som med stöd av Europeiska gemenskapens lagstiftning eller ett avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart har rätt till studiestöd enligt denna lag. Personer som kan härleda sin rätt till rådets förordning (EEG) nr 1612/68 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen, kan således få studiestöd på samma sätt som finska medborgare. I praktiken gäller detta personer som betraktas som arbetstagare och deras familjemedlemmar.

Andra än finska medborgare beviljas studiestöd om de bott i Finland i annat än studiesyfte i minst två år och boendet i Finland kan anses varaktigt. Genom förordningen om studiestöd föreskrivs om en kortare tid av boende i Finland som förutsättning för att få studiestöd. Enligt förordningen kan flyktingar, asylsökande som har beviljats uppehållstillstånd på grund av behov av skydd eller av humanitära skäl, familjemedlemmar till ovannämnda, personer som på grund av sin härkomst kan anses ha särskilda band till Finland och personer som flyttat till Finland då de var yngre än 18 år och vars föräldrar eller adoptivföräldrar varaktigt bor i Finland, beviljas studiestöd på basis av kortare tids boende i Finland än två år. Två års boende i Finland förutsätts t.ex. av en utländsk make till en finsk medborgare eller av en person som till en början vistats i landet av andra orsaker än studier, men som söker sig till studier.

Utkomsten för en invandrare som saknar arbete eller utbildning tryggas efter ankomsten till landet med hjälp av ett integrationsstöd, som betalas på basis av lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande (493/1999). Integrationsstödet uppgår till ett högre belopp än studiestödet. I allmänhet söks studiestöd enligt lagen om studiestöd först när det finns förutsättningar, t.ex. språkkunskaper, för att delta i frivillig utbildning. Integrationsstödet är ett stöd avsett för invandrare under den tid integrationsplanen är i kraft och med vars hjälp förutsättningarna för att stödtagaren skall inträda i arbetslivet och söka till vidareutbildning främjas och förbättras, liksom

stödtagarens möjligheter att vara verksam i det finländska samhället. Integrationsstödet består av arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd och av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. En integrationsplan, som bygger på ett program för integrationsfrämjande, uppgörs för en invandrare som anmäler sig som arbetslös arbetssökande på Arbetskraftsbyrån eller som ansöker om utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. Invandraren har rätt till en integrationsplan i högst tre år från det att invandrarens första hemkommun har registrerats i befolkningsdatasystemet.

I artikel 10 i Europeiska sociala stadgan föreskrivs om rätt till yrkesutbildning. Enligt punkt 5.b i artikeln åtar sig parterna att söka se till att tillgängliga anordningar till fullo utnyttjas, t.ex. genom att bevilja ekonomiskt stöd i lämpliga fall. Den mellanstatliga kommitté som övervakar iakttagandet av den sociala stadgan har ansett att Finlands lagstiftning inte överensstämmer med stadgan i och med att det i lagen om studiestöd bestäms att en medborgare i ett land som är avtalspart i stadgan skall ha bott varaktigt i Finland i annat än studiesyfte i minst två år för att kunna få studiestöd. Frågan var senast aktuell i maj 2003 då kommittén förutsatte att Finland vidtar åtgärder för att utveckla lagstiftningen.

Beviljande av studiestöd för studier utomlands

Studiestöd beviljas en finsk medborgare som bedriver studier utomlands, om han har haft sin hemkommun i Finland i minst två år innan studierna inleds och om hans vistelse utomlands kan anses tillfällig. Den studerande har inte behövt ha sin hemkommun i Finland omedelbart innan studierna inleds, men enligt tillämpningspraxis kan vistelsen utomlands anses tillfällig endast om personen innan studierna inleds har bott utomlands i högst två år efter det att han flyttat från Finland. När studiestöd beviljas granskas i praktiken den fyraårsperiod som föregår studiestarten.

Inom det nordiska samarbetet har man behandlat bestämmelserna om rätt till studiestöd särskilt med tanke på rörligheten inom

Norden. En av nordiska ministerrådet tillsatt arbetsgrupp har nu senast under 2003 kartlagt skillnaderna i praxis vid beviljande av studiestöd i de nordiska länderna när en studerande rört sig mellan länderna. Arbetsgruppen konstaterade att de olika ländernas praxis vid beviljande skiljer sig från varandra, men att det hör till undantagen att en nordisk medborgare helt blir utan studiestöd. När rätten till stöd prövas tillämpas enligt finsk lagstiftning samma bestämmelser på alla utlänningar oberoende av medborgarskap. De grunder på vilka studiestöd beviljas för studier utomlands är desamma oberoende av om studierna bedrivs i ett nordiskt land eller utanför Norden.

Finska medborgares rätt till studiestöd vid studier i ett annat nordiskt land än hemlandet förverkligas rätt väl när det är fråga om att röra sig mellan Finland och ett nordiskt land. Den studerande får vanligen stöd antingen från hemlandet eller från studielandet. Om en finsk medborgare på ett varaktigt sätt har hunnit bo över två år i ett annat nordiskt land och därefter flyttar till ett tredje land för att studera där, saknas förutsättningar att få studiestöd från Finland.

Även i de andra nordiska länderna ställs liknande villkor för stöd som i Finland angående boende i hemlandet, när den studerande bedriver studier någon annanstans än i hemlandet. I Norge förutsätts två års boende i Norge under de senaste fem åren innan studierna utomlands inleds. I Danmark fordras att den studerande under de senaste tio åren har bott två år i Danmark innan studierna utomlands inleds. Danmark har reviderat sin lagstiftning till denna del. Nämnda bestämmelse trädde i kraft 1.7.2002. I Sverige är villkoret för att få studiestöd för studier utanför Norden att den studerande har varit skriven i Sverige under de två senaste åren innan studierna inleds. På Island förutsätts att den studerande har bott på Island under det senaste året innan studierna inleds. På Island och i Norge och Sverige jämställs dock boende i ett annat nordiskt land med boende i hemlandet. För dessa länders medborgare kvarstår alltså rätten till studiestöd från hemlandet efter det att de bott i annat nordiskt land och när de inleder studier antingen i ett nordiskt land eller utanför Norden. Dessa länders

medborgare har inte motsvarande problem att få studiestöd som finländare när de bedriver studier utomlands, om de har bott i något nordiskt land innan studierna inleds. I de danska bestämmelserna medför boende i ett annat nordiskt land inte någon extra förmån, men den granskningsperiod under vilken den studerande skall ha bott minst två år i Danmark är tio år mot fyra år enligt nuvarande finsk lagtillämpningspraxis.

Enligt lagen om hemkommun har en person inte hemkommun i Finland och anses inte bo i Finland om han har bosatt sig utomlands för en längre tid än ett år och han med hänsyn till sina levnadsförhållanden inte har fastare anknytning till Finland än till det land han bor i. När en person vistas utomlands längre än ett år kan hemkommunen fortfarande vara i Finland på basis av levnadsförhållandena om vistelsen utomlands beror på vård, tidsbestämt arbete, studier eller rekreation. Enligt bestämmelsen kan dock hemkommunen i allmänhet inte längre anses vara i Finland när vistelsen utomlands utan avbrott varar längre, i praktiken t.ex. tre år. Den som är anställd hos finska staten vid en diplomatisk eller någon annan jämförbar beskickning eller vid ett konsulat som förestås av en utsänd konsul eller är i utvecklings-samarbetsuppdrag eller missionsarbete anses dock vara bosatt i Finland liksom även hans familjemedlemmar.

När någon flyttar från ett annat nordiskt land till Finland eller från Finland till ett annat nordiskt land, tillämpas jämte lagen om hemkommun överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om folkbokföring. Registreringsmyndigheten i inflyttningslandet beslutar på basis av ett internordiskt flyttningsbetyg om en person som flyttat från ett annat avtalsslutande land skall registreras som bosatt i inflyttningslandet. Tidsbegränsad vistelse som varar mindre än sex månader anses normalt inte som flyttning.

Bestämmelser om studielån som beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd

I 56 § lagen om studiestöd finns en övergångsbestämmelse om studielån som bevil-

jats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd. Enligt den skall den upphävda lagens bestämmelser alltså tillämpas på studielån som beviljats med stöd av den nämnda lagen. Samma sak konstateras i 51 § 3 mom. 2 punkten. Enligt 8 § i den upphävda lagen om studiestöd fastställer statsrådet, efter att ha hört Finlands Bank och penninginrättningarna, årligen den högsta räntan för studielån ävensom beloppet av den för ersättande av penninginrättningarnas merkostnader för studielåns förvaltning avsedda förvaltningsersättningen. Enligt lagens 7 § fastställer statsrådet beloppet av det räntestöd som betalas för studielån. Under de senaste åren har grunden för justeringen av räntan varit den ändring medelräntan för allmänhetens depositioner i euro genomgått under den tolv månadersperiod som avslutades föregående september jämfört med medelräntan under föregående motsvarande period. Gällande statsrådsförordning om fastställande av vissa i lagen om studiestöd (28/1972) avsedda belopp (1082/2002) gavs 11.12.2002. Enligt den är den högsta räntan för studielån 4,8 procent och beloppet av räntestödet 1,8 procent. Enligt förordningen ingår förvaltningsersättningen i maximiräntan. I den promemoria som ansluter sig till statsrådsförordningen konstateras att man under år 2003 måste ta ställning till om det är möjligt att justera grunden för bestämmande av räntan för studielån som beviljats med stöd av 1972 års lag om studiestöd så att räntan bättre motsvarar den allmänna räntenivån. Enligt Finlands Banks statistiska översikt uppgick medelräntan för alla studiekrediter i juni 2003 till 4,12 procent och medelräntan för nya beviljade lån till 3,67 procent.

I 14 § i den förordning om studiestöd (287/1972) som givits med stöd av den upphävda lagen om studiestöd föreskrivs om fortsatt betalning av räntestöd när en låntagare inleder nya studier. För den som på nytt inleder studier har räntestödet återinförts utan ansökan om studiestöd har beviljats för de nya studierna och på särskild ansökan om studiestöd inte har sökts. Räntestöd enligt den upphävda lagen om studiestöd upphör senast när det har förflutit 14 år sedan den första låneraten lyftes.

2.2. Lag om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning

Författningsnivå och bemyndigande att utfärda förordning

I fråga om stödet för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning föreskrivs genom förordning om grunderna för beräkning av stödet för skolresor, utfärdas närmare bestämmelser om studerande med rätt till stöd för skolresor, definieras en stödmånad och föreskrivs om när inkomsterna är för höga för att stöd för skolresor skall kunna beviljas under avlönad arbetspraktik eller under en period med inläring i arbetet.

Studerande berättigade till stöd för skolresor

Berättigade till stöd för skolresor är enligt lagens 2 § studerande som är bosatta i Finland och bedriver heltidsstudier i Finland inom sådan gymnasieutbildning som föreskrivs i gymnasielagen (629/1998) eller sådan grundläggande yrkesutbildning som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (630/1998). I fråga om vilka studier som är heltidsstudier gäller vad som bestäms med stöd av lagen om studiestöd. Berättigade till stöd för skolresor är dock inte studerande som deltar i distans- eller privatundervisning, utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service, läroavtalsutbildning, utbildning som förbereder för yrkesinriktad grundexamen eller yrkes- eller specialyrkesexamen som avläggs genom en fristående examen eller studerande som genomgår avlönad arbetspraktik. Berättigad till stöd är inte heller en studerande som av utbildningsanordnaren anvisats en avgiftsfri plats i elevhem, om det inte finns synnerligen vägande skäl för att den studerande inte kan ta emot platsen, eller en studerande som inte för sin skolresa anlitar kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar trots att det är möjligt för den studerande, och inte heller en studerande som enligt någon annan lag får stöd för de kostnader som föranleds av skolresan.

Villkor för beviljande av stöd för skolresor och beloppet av stödet

Centrala villkor för beviljande av stöd för skolresor är att skolvägen i ena riktningen är minst 10 kilometer och att skolresekostnaderna är betydande. Bestämmelser om stödbeloppet finns i lagens 5 § och i 1 § förordningen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (293/1997). På basis av dem ersätts i form av stöd för skolresor den del av skolresekostnaderna som överskrider 50,45 euro i månaden ökad med 7,45 euro. Om en studerande inte kan anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som ordnas av utbildningsanordnaren, är stödet 70 procent av det stöd som bestäms på ovan nämnda grunder. När stödet för skolresor räknas ut beaktas inte kostnaderna till den del skolresan överstiger 100 kilometer i ena riktningen. Studeranden betalar högst 43 euro av de kalkylerade skolresekostnaderna per månad. Denna del kallas studerandens betalningsandel. Den studerande skall dessutom betala resekostnaderna för den del av resan som överstiger 100 kilometer.

Den studerandes ålder eller ekonomiska ställning inverkar inte på stödet för skolresor. För den tid en studerande deltar i avlönad praktik och inläring i arbetet har han eller hon dock ingen rätt till stöd, om förvärvsinkomsten uppgår till minst 505 euro i månaden. Stöd kan fås så länge den studerande bedriver sådana studier som omfattas av stödet. Den studerande skall ha skolresor som uppfyller stödvillkoren under en sammanhängande period av minst 18 dagar. Stöd kan fås för högst nio månader per läsår.

Hur resekostnaderna bestäms

Bestämmelser om hur resekostnaderna bestäms enligt färd sättet finns i lagens 4 §. Om en studerande för sin skolresa anlitar kollektivtrafik, bestäms resekostnaderna enligt den billigaste taxan i det anlitate färdmedlet. Om en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, bestäms resekostnaderna enligt den sträcka studeranden nyttjar denna transport. Om en studerande för sin skolresa inte kan utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts

som utbildningsanordnaren ordnar eller om det är oskäligt svårt att anlita dessa, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan studerandens hem och läroanstalten, varvid resekostnaderna beräknas enligt en taxa om vilken bestäms genom förordning. Genom förordning bestäms också om i vilka fall en studerande anses ha möjlighet att anlita kollektivtrafik eller sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar samt om hur resekostnaderna bestäms när studeranden kan utnyttja dessa färd sätt endast för en del av skolvägen.

När en studerande för sin skolresa anlitar tåg eller ett till Matkahuolto anslutet företagsbussar betalas stödet till den som säljer biljettarna. Med hjälp av ett köpintyg kan en studerande köpa en buss- eller tågbiljett till ett pris som är nedsatt med stödet för skolresor. Den studerande skall köpa den billigaste möjliga biljettprodukten för en tid som motsvarar en månad. För buss är det i allmänhet en 44 resors skolresestödsbiljett eller en 30 dagars regionbiljett för studerande och för tåg en 32 dagars skolresebiljett. Stödet för skolresor kan också betalas till utbildningsanordnaren. Med skolskjuts avses ett färd sätt som ordnas eller betalas av utbildningsanordnaren (t.ex. kommunen). En studerande kan också få stöd för skolresor om han för sin skolresa anlitar annan kollektivtrafik, med vilken avses ett allmänt tillgängligt färd sätt där biljetten inte kan köpas med köpintyg till en pris som är nedsatt med stödet för skolresor. Exempel på sådana är regiontrafik och beställningstrafik.

När kollektivtrafik eller skolskjuts inte finns att tillgå kan stödet för skolresor beviljas den studerande själv. Ett villkor är att studeranden under en månad kan anlita kollektivtrafik eller skolskjuts för i medeltal högst sju skolresor i ena riktningen i veckan eller att över fem kilometer i ena riktningen av den studerandes skolväg inte omfattas av kollektivtrafik eller skolskjuts eller att den tid som studeranden måste vänta på trafikmedel eller på att skolan börjar i medeltal överstiger två timmar per skoldag under månaden eller att den sammanlagda väntetiden och restiden per dag som studeranden använder för en skolresa överstiger fem timmar under minst fem dagar i en månads tid. Något som också

kan beaktas är att skolresan blir svår eller tung om kollektivtrafik eller skolskjuts anlitas. Resan kan vara svår eller ansträngande t.ex. på grund av den studerandes handikapp, sjukdom eller dagliga barnvårdsarrangemang. Beloppet beräknas enligt skolvägens längd och kommunikationsministeriets förordning.

Om en studerande är tvungen att använda fler än ett färdstätt för sin dagliga skolresa bestäms och betalas stödet separat för varje färdstätt som överstiger fem kilometer. Ersättning i form av stöd för skolresor betalas inte för en fristående färdsträcka som understiger fem kilometer. Om skolvägen i ena riktningen omfattar fristående färdsträckor som understiger fem kilometer och dessa tillsammans utgör minst fem kilometer, betalas ersättning för resekostnaderna för färdsträckorna till studeranden själv på samma sätt som stödet för eget färdstätt.

Ansökan och beviljande

Den studerande skall ansöka om stöd för skolresor separat för varje läsår. Den studerande lämnar in ansökan och eventuellt köpintyg till läroanstalten. Läroanstalten bekräftar uppgifterna i ansökan och köpintyget och sänder ansökan till en FPA-byrå för avgörande. Köpintyget får studeranden av läroanstalten. Stöd för skolresor kan beviljas tidigast från ingången av den månad som föregår den då ansökan har lämnats in. Om utbildningen inleds i juni eller juli kan stödet för skolresor för dessa månader sökas i samband med stödet för nästa läsår. Om utbildningen avslutas i augusti söks stödet i samband med stödet för föregående läsår.

Ansökan avgörs vid FPA-byrån. Folkpensionsanstalten skall i ett ärende som gäller stöd för skolresor ge ett skriftligt beslut enligt lagens 8 §, om sökanden så kräver. Ett sådant yrkande skall framställas till Folkpensionsanstalten antingen skriftligt eller muntligt inom sju dagar från att den saken gäller har fått del av avgörandet i ärendet och grunderna för det, vid äventyr att avgörandet annars står fast. Yrkandet kan också inlämnas till läroanstalten.

3. Propositionens mål och de viktiga förslagen

3.1. Mål

Syftet med propositionen är att göra lagstiftningen klarare och att justera författningsnivåerna på det sätt som den nya grundlagen förutsätter. I synnerhet när det gäller bestämmelserna om rätten till studiestöd för utlänningar är målet dessutom att utveckla lagstiftningen på det sätt som förutsatts i internationella avtal som Finland ingått och så som utvecklingen av finsk lagstiftning fordrar.

3.2. Föreslagna ändringar i lagen om studiestöd

I syfte att justera författningsnivån i fråga om de bestämmelser som gäller individens rättigheter och skyldigheter föreslås att bestämmelser om en utlännings rätt till studiestöd utfärdas genom lag och att den definition av läroanstalt som finns i lagen preciseras. Bestämmelser om de allmänna villkoren för studiestöd skall utfärdas genom lag. Det samma gäller definitionen av läsårets stöd-månader. Bestämmelser om höjning av studiepenningen till samma nivå som studiepenningen för högskolestudier skall finnas i lagen. Bestämmelserna om bostadstilläggets belopp revideras så att bestämmelser om beloppet av bostadstillägget för dem som studerar i länder med låg hyresnivå kan utfärdas genom förordning av statsrådet på basis av ett bemyndigande i lagen. Bestämmelser om statsborgen för studielån och rätten att lyfta studielån skall utfärdas genom lag. Det föreslås att bestämmelser om när studiepenning inte beviljas på basis av lön eller dagpenning för studier eller ett stipendium avsett att trygga utkomsten tas in i lagen.

Det föreslås att mer detaljerade bestämmelser om studiestödsnämnderna tas in i lagen eftersom studiestödsnämnderna sköter uppgifter som hänför sig till utövning av offentlig makt. Bestämmelser om studiestödsnämndernas sammansättning skall utfärdas genom lag. Enligt förslaget skall bestämmelser om studiestödsnämndernas praktiska tillvägagångssätt fortfarande kunna utfärdas ge-

nom förordning av statsrådet.

Genom det bemyndigande som finns i 7 § lagen om studiestöd är det för närvarande möjligt att genom förordning av undervisningsministeriet förlänga maximitiden för studiestöd för en högre högskoleexamen eller ett utbildningsprogram som förutsätter en speciellt omfattande arbetsinsats. Också den maximitid som berättigar till studiestöd för utbildning som är kortare än högre högskoleexamen kan fastställas genom förordning av undervisningsministeriet. Även till denna del bör bemyndigandet att utfärda förordning omprövas. Vid undervisningsministeriet bereds dock som bäst en reform av universitetens examensstruktur. Avsikten är att den nya examensstrukturen i två steg skall kunna tas i bruk redan hösten 2005. Efter reformen kan maximitiden för studiestöd för högskolestudier prövas på nytt. Det är motiverat att författningsnivåerna ses över samtidigt som innehållet i bestämmelserna revideras.

Utlänningars rätt till studiestöd

Bestämmelserna om en utlännings rätt till studiestöd föreslås förutom i fråga om författningsnivå revideras så att den reviderade utlänningslagen och de åsikter som framförts av den mellanstatliga kommittén för övervakning av tillämpningen av Europeiska sociala stadgan beaktas. Bestämmelserna revideras så att studiestöd beviljas en i Finland stadigvarande bosatt utlänning som vistas i landet av någon annan orsak än studier. Vid tolkningen av grunden för vistelsen i landet skall bestämmelserna i utlänningslagen tillämpas.

En i Finland stadigvarande bosatt person, då denna inte är medborgare i Europeiska unionen eller en därmed jämförbar person eller familjemedlem till en sådan, skall ha rätt till studiestöd om han eller hon har beviljats ett sådant permanent eller kontinuerligt uppehållstillstånd som avses i 33 § i den föreslagna utlänningslagen. Studiestödsmyndigheten kan bevilja stöd när bokstavskoden A eller P finns antecknad på uppehållstillståndet. Permanent uppehållstillstånd beviljas en person som efter att ha fått kontinuerligt uppehållstillstånd lagligen vistats i landet i fyra år utan avbrott. Kontinuerligt uppehållstill-

stånd beviljas en person som har varit finsk medborgare eller åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes mor- eller farföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare, eller för arbete av fortgående karaktär eller näringsidkande av fortgående karaktär. Familjemedlemmar till ovan nämnda person beviljas också kontinuerligt uppehållstillstånd. En utlänning som kommit till landet för att studera beviljas tillfälligt uppehållstillstånd. Kontinuerligt uppehållstillstånd kan också på särskilt angivna villkor beviljas en person som kommer från det forna Sovjetunionens område, familjemedlemmar till finska medborgare eller av individuella mänskliga orsaker. Kontinuerligt uppehållstillstånd beviljas också en utlänning som får asyl eller beviljas uppehållstillstånd i egenskap av kvotflykting eller på grund av behov av skydd. Även familjemedlemmar till en sådan person beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd.

En medborgare i Europeiska unionen eller en därmed jämförbar person eller familjemedlem till en sådan beviljas studiestöd om hans eller hennes uppehållsrätt har registrerats i Finland. Registreringen förutsätter att personen bedriver ekonomisk verksamhet i egenskap av avlönad arbetstagare eller självständig yrkesutövare, har tillräckliga medel och vid behov en sjukförsäkring, så att han eller hon inte under vistelsen i Finland behöver ty sig till utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner eller har antagits som studerande vid en läroanstalt i Finland och har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov en sjukförsäkring.

Enligt utlänningslagen behöver nordiska medborgare inte registrera sin uppehållsrätt, men en nordisk medborgare som kommer till landet i annat än kortvarigt syfte skall registrera sin vistelse på basis av ett internordiskt flyttningsbetyg på det sätt som föreskrivs i 3 § förordningen om hemkommun (351/1994).

Förslaget innebär en lindring av grunderna för beviljande av studiestöd såtillvida att kravet på två års boende i Finland frångås. En två års tidsfrist tillämpas för närvarande t.ex. på en finsk medborgares make som ansöker om studiestöd. Med tanke på en sammanjämkning av utkomstskyddet för arbetslösa

och studiestödet är detta förfarande problematiskt, eftersom maken genast efter det att han eller hon fått uppehållstillstånd har rätt till utkomstskydd för arbetslösa. Enligt Folkpensionsanstaltens studiestödsstatistik beviljades läsåret 2001/2002 finskt studiestöd till 5 397 utländska studerande, av vilka 381 var nordbor, 337 från andra länder inom Europeiska unionen och 4 679 medborgare från andra länder. De flesta studerandena kom från Ryssland (1 721), Estland (640), Sverige (337) och Somalia (335).

Beviljande av studiestöd för studier som bedrivs utomlands

Grunderna för beviljande av studiestöd för studier utomlands föreslås bli preciserade så att studiestöd kan beviljas en finsk medborgare om han eller hon har haft sin hemkommun i Finland i minst två år under de fem år som föregår studierna och om vistelsen utomlands kan anses tillfällig. Ordalydelsen blir exaktare än förut. Enligt gällande lagtillämpningspraxis har den studerandes situation granskats under fyra år innan studierna inleds och stöd har beviljats om den studerande under den tiden har haft sin hemkommun i Finland i minst två år. De personer som har bott utomlands så länge att de inte är berättigade till studiestöd från Finland för studier utomlands, återfår denna rätt när de har haft hemkommun enligt lagen om hemkommun i Finland i två år före studierna. En bestämmelse om att den studerande skall ha haft hemkommun i Finland under en bestämd tid innan studier inleds utomlands behövs fortfarande. Uppluckringen gör det möjligt med en något längre vistelse utomlands än förut för att en person skall beviljas studiestöd från Finland när han eller hon inleder studier utomlands. Vi närmar oss då praxis i de andra nordiska länderna. Bestämmelsen skall vara densamma oberoende av om studierna bedrivs i ett nordiskt land eller utanför Norden. Detta är utgångspunkten också i Danmarks lagstiftning där det förutsätts två års boende i hemlandet under de 10 år som föregår studierna. Enligt norsk, svensk och isländsk lagstiftning jämfälls boende i ett annat nordiskt land med boende i hemlandet. I det nordiska samarbetet har målet varit att

en nordisk medborgare skall vara berättigad till studiestöd i så heltäckande omfattning som möjligt när han eller hon flyttar från ett nordiskt land till ett annat. Utgångspunkten för propositionen är att den sökande fortfarande har band till Finland. Det är inte möjligt, och inte heller ändamålsenligt, att garantera en finsk medborgare rätt till studiestöd från Finland alltid då han eller hon bedriver studier utomlands. Den som länge bott utomlands har möjlighet att ansöka om medborgarskap i det aktuella landet och på så sätt bli delaktig av stödsystemet där.

Heltidsstudier

Definitionen av heltidsstudier föreslås bli preciserad när definitionen tas in i lagen om studiestöd. I riksdagens svar i anslutning till regeringens proposition med förslag till lagar om utkomstskydd för arbetslösa och om ändring av lagar som har samband med den 115/2002 ingår ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förtydliga kriterierna för erhållande av utkomstskydd för arbetslösa och studiestöd för att ingen skall gå miste om förmåner. Den definition av heltidsstudier som finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i förordningen om studiestöd har utvecklats i samarbete mellan undervisningsministeriet och arbetsministeriet. För närvarande beror de situationer då studerande går miste om förmåner på bestämmelsen i förordningen om studiestöd, enligt vilken studier som genomförs annanstans än i högskola inte betraktas som heltidsstudier, om de genomförs som distans- eller flerformsstudier så att den regelbundna kontakthandledningen eller kontaktundervisningen utgör mindre än en vecka i följd per kalendermånad. En motsvarande bestämmelse saknas i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I enskilda fall försvårar bestämmelsen utkomsten under studietiden. Detta kan t.ex. vara fallet om en person blir arbetslös så kort tid efter det att studierna inletts att han, när utkomststöd för arbetslösa beviljas, inte anses ha bedrivit studier medan han arbetade. Det föreslås att begränsningen stryks i definitionen av heltidsstudier i lagen om studiestöd.

Lånevillkor för studielån enligt den upphävda lagen om studiestöd

Det föreslås att räntorna för studielån som har beviljas med stöd av den upphävda lagen om studiestöd skall ändras så att de binds till grundräntan, varvid räntorna för dessa lån tydligare följer ändringarna i den allmänna räntenivån. Bestämmelser om grunderna för hur räntan bestäms skall ingå i lagen om studiestöd. Avsikten är att den ränta som fastställs i lagen skall utgöra maximiräntan. Låntagaren och banken skall om de så önskar kunna avtala om en lägre ränta. Räntan skall inte längre fastställas årligen utan ändras när grundräntan ändras. Det belopp med vilket maximiräntan får överskrida grundräntan kan dock justeras genom förordning av statsrådet. Grundräntan är 2,50 procent från den 1 juli 2003. Enligt förslaget får maximiräntan överskrida grundräntan med högst 1,50 procent. Maximiräntan blir då 4,0 procent om grundräntan ligger på nuvarande nivå.

Dessutom föreslås att återställelse av räntestöd för studielån som har beviljats med stöd av den upphävda lagen om studielån frångås.

3.3. Föreslagna ändringar i lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning

Lagens uppbyggnad ändras så att rätten till stöd för skolresor mer detaljerat än förut bestäms på basis av bestämmelser i lagen. Det utfärdas klarare bestämmelser i lag om vem som har rätt till stöd för skolresor, i vilken utbildning och på vilka villkor samt hur stödet för skolresor bestäms i olika situationer.

Bestämmelser om villkoren för eget färd-sätt skall tas in i en ny 4 a §. Nytt i bestämmelsen är att den tid som skolresan tar i anspråk med väntetider inräknade skall definieras på samma sätt som i lagen om grundläggande utbildning när det gäller skolresan och väntetiden för en skolelev som fyllt 13 år. Enligt förslaget skall en studerande kunna använda andra färd-sätt än kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar om den studerandes dagliga skolresa med väntetider inberäknade i medeltal tar mer än tre timmar i anspråk per dag i månaden. Av

en studerande som använder eget färd-sätt fordras inte längre långa rese- och väntetider under minst fem dagar i månaden. Enligt paragrafens 2 mom. är det fortfarande möjligt att beakta andra skäl på basis av vilka den studerande anses sakna möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar.

Bestämmelsen om att ett skriftligt beslut ges endast på begäran upphävs. Praxis vid beviljande är för närvarande att ett beslut alltid ges skriftligt, åtföljt av besväransvisning, vilket också är bättre med tanke på rätts-skyddet för stötagaren än att beslutet endast ges på begäran.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Propositionen innehåller i huvudsak lag-tekniska ändringar som inte har ekonomiska verkningar.

Revideringen av de definitioner som gäller tillämpningsområde och heltidsstudier i lagen om studiestöd medför i någon mån en ökning av antalet stötagare och av utgifterna för Studiepenning och bostadstillägg under moment 29.70.56. i statsbudgeten. I budgetpropositionen föreslås 657 000 000 euro under momentet. Antalet mottagare av studiepenning uppskattas till 246 000 studerande år 2004.

Ändringen av bestämmelserna om beviljande av studiestöd till utlänningar och för studier utomlands medför en liten ökning av antalet studerande berättigade till studiestöd. En utländsk make till en finsk medborgare skall t.ex. ha rätt till studiestöd snabbare än förut efter ankomsten till landet. Tillägget i bestämmelsen som studiestöd för studier utomlands kan öka antalet stötagare med några personer per år. Ökningen i antalet stötagare har beaktats i budgetpropositionen för 2004.

De ändringar som föreslås i lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning har inga ekonomiska verkningar.

4.2. Verknningar för medborgarna

Revideringen av bestämmelsen om tillämpningsområdet för lagen om studiestöd klargör de grunder på vilka utlännningar kan beviljas finskt studiestöd. Det blir i praktiken lättare än förut att tillämpa bestämmelsen när stöd beviljas, eftersom en utlännings rätt till studiestöd avgörs på basis av kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd eller registrerad vistelse. Studiestöd kan då beviljas tidigare än förut efter ankomsten till landet t.ex. till en finsk medborgares make, som har kontinuerligt uppehållstillstånd i Finland. I övrigt ändrar de nya definitionerna av utlännningar inte nuläget. Även de grunder på vilka studiestöd beviljas finska medborgare för studiers utomlands blir klarare. När den granskningsperiod under vilka den studerande skall ha sin hemkommun i Finland begränsas till de fem år som föregår studierna, kan en studerande inte förlora rätten till studiestöd på grund av en relativt kort vistelse eller arbetsperiod utomlands som är avsedd att vara tillfällig. Antalet mottagare av studiestöd ökar på grund av de nya definitionerna av tillämpningsområdet med uppskattningsvis ca 100 studerande.

Till följd av att definitionen av heltidsstudier förenhetligas inom studiestödet och utkomstskyddet för arbetslösa uppstår inte längre situationer där en person går miste om förmåner. En studerande som bedriver studier på heltid omfattas alltid av studiestöd. Det är fråga om rätt till studiestöd för uppskattningsvis högst 50 studerande.

Den ekonomiska situationen för studerande som åker utomlands för att studera inom ramen för ett utbytesprogram blir klarare då det i lagen särskilt sägs att stipendier som hänför sig till utbytesprogram inte beaktas vid inkomstkontrollen i samband med studiestödet.

Förslaget att binda maximiräntan för studiestöd som har beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd till grundräntan gör det lättare än för närvarande att förutse räntenivån för studielånet och förbättrar möjligheterna för studielåntagare att uppskattningsvis låneutgifterna vid amorteringar.

De föreslagna ändringarna i lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning innebär förbättringar i de studerandes rättsskydd i och med att klarare bestämmelser om villkoren för erhållande av stöd för skolresor tas in i lagen.

De övriga ändringarna har inga betydande verknningar för medborgarna.

4.3. Verknningar i fråga om organisation och personal

Det blir i praktiken lättare än förut att tillämpa bestämmelsen om tillämpningsområde när stöd beviljas, eftersom en utlännings rätt till studiestöd avgörs på basis av kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd eller registrerad vistelse.

Den delvis nya definitionen av studiestödsnämndens uppgifter klargör nämndens verksamhet och uppgifter.

Under övergångsperioden medför propositionen större arbetsmängd för Folkpensionsanstalten, som sköter verkställigheten av studiestödet och stödet för skolresor, eftersom ändringarna förutsätter nya beslut och anvisningar.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisningsministeriet i samarbete med Folkpensionsanstalten. Utlåtande om den ändring som gäller grunden för fastställande av räntan för studielån som beviljats enligt den upphävda lagen om studiestöd har begärts av Finlands Bank, Bankföreningen i Finland och finansministeriets finansmarknadsavdelning. Alla remissinstanser finner den föreslagna ändringen motiverad. Bankföreningens önskemål om att ändringen, på grund av de ändringar den förutsätter i datasystemet, skall träda i kraft vid ingången av 2005 har beaktats i propositionen.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Regeringens proposition med förslag till utlänningslag och vissa lagar som har samband med den (RP 28/2003) avläts till riksdagen i juni. I förslaget till lag om ändring av

lagen om studiestöd finns en hänvisning till den utlänningslag som avses i nämnda proposition. Om riksdagen inte godkänner pro-

positionen måste förslaget till lag om ändring av lagen om studiestöd ändras på motsvarande sätt.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om studiestöd

1 §. *Tillämpningsområde.* Det föreslås att bestämmelserna om en utlännings rätt till studiestöd och bestämmelserna om beviljande av studiestöd för studier som bedrivs utomlands skall ändras. Enligt förslaget skall studiestöd kunna beviljas en i Finland stadigvarande bosatt utlänning som vistas i landet av någon annan orsak än studier. Grunden för vistelsen i landet skall bedömas på de grunder som anges i utlänningslagen. I de fall då det fordras uppehållstillstånd av en utlänning skall studiestöd beviljas om den sökande har beviljats permanent eller kontinuerligt uppehållstillstånd. Studiestödet justeras inte på basis av förändringar i grunden för vistelsen som inträffar efter beviljandet när stödtagaren fortfarande bor lagligt i Finland.

Av medborgare i Europeiska unionen och med dem jämförbara personer fordras inte uppehållstillstånd. I fråga om nordiska medborgares flyttande finns särskilda bestämmelser. Studiestöd skall beviljas medborgare i Europeiska unionen eller därmed jämförbara personer eller deras familjemedlemmar om den sökandes uppehållsrätt i Finland har registrerats. I fråga om nordiska medborgare räcker det att personen i fråga har ett internordiskt flyttingsbetyg och att hans eller hennes vistelse i Finland är registrerad.

Finska medborgare och därmed jämförbara personer skall fortfarande beviljas studiestöd för studier utomlands. Ett villkor för beviljande av studiestöd för studier utomlands är fortfarande att vistelsen utomlands kan anses tillfällig. Vidare fordras att den sökande skall ha haft sin hemkommun i Finland i minst två år under de fem år som föregår studierna. Bestämmelsen blir klarare än förut. Jämfört med nuvarande tillämpningspraxis är förändringen liten.

2 §. *Studiestödsförmåner.* Det föreslås att hänvisningen till vuxenstudiepenningen stryks, eftersom vuxenstudiepenning inte har kunnat beviljas efter 2002.

Det föreslås mer preciserade bestämmelser om när studiestöd kan beviljas för studier utomlands. I 4 mom. som gäller studier utomlands, föreslås en bestämmelse enligt vilken en utländsk läroanstalt förutsätts stå under offentlig tillsyn eller vara ackrediterad av en myndighet eller av någon annan offentligt godkänd instans i det land där läroanstalten finns.

5 §. *Allmänna villkor för beviljande av studiestöd.* Det föreslås att bemyndigandet att utfärda förordning stryks i paragrafens 1 mom., eftersom bestämmelser som gäller studiernas karaktär av heltidsstudier och tillräcklig studieframgång utgör så centrala grunder för beviljande av studiestöd att de måste regleras genom lag. Bestämmelser om studiernas karaktär av heltidsstudier skall tas in i en ny 5 a § och bestämmelser om tillräcklig framgång i studierna i en ny 5 b §.

5 a §. *Heltidsstudier.* En motsvarande definition finns för närvarande i 3 § förordning om studiestöd på basis av bemyndigandet i lagens 5 §. En definition av heltidsstudier finns också 2 kap. 6 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), enligt vilken en studerande på heltid inte har rätt till arbetslöshetsförmåner. För att undvika situationer där en person inte omfattas av något stödsystem är det viktigt att definitionerna så långt som möjligt har samma innehåll. I syfte att förenhetliga definitionerna stryks bestämmelsen i den nuvarande definitionen enligt vilken sådana studier dock inte betraktas som heltidsstudier som genomförs som distans- eller flerformsstudier så att den regelbundna kontakthandledningen eller kontaktundervisningen utgör mindre än en vecka i följd per kalendermånad. I utbildning där omfattningen inte uttrycks i studieveckor förutsätts dock deltagande i undervisning eller praktik under i genomsnitt minst 25 veckotimmar. Den enda återstående skillnaden mellan definitionerna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i lagen om studiestöd är att villkoret för beviljande av studiestöd i gymnasieutbildning fortfarande är att den studerande under terminen deltar i

minst 10 kurser eller studier som motsvarar dem eller i två prov som ingår i studentexamen. Denna bestämmelse har inte medfört problem i praktiken och ur studiestödssynvinkel är den fortfarande motiverad, eftersom studiestödet är avsett för gymnasiestudier som sker på heltid.

I paragrafens 4 mom. skall föreskrivas om karaktären av heltidsstudier i fråga om studier som bedrivs vid en utländsk läroanstalt. Studierna skall anses som heltidsstudier när läroanstalten har fastställt dem som sådana. I övrigt skall bestämmelserna i 1-3 mom. tillämpas. Studiestöd skall inte beviljas för studier vid en utländsk läroanstalt som helt ordnas som distansstudier.

5 b §. *Tillräcklig framgång i studierna.* Den bestämmelse som för närvarande finns i 4 § förordningen om studiestöd tas in i lagen och bestämmelserna i frågan blir mer detaljerade. Undervisningsministeriet har tidigare på basis av ett bemyndigande i förordningen om studiestöd utfärdat en anvisning om uppföljningen av studieframgången vid högskolestudier. Det föreslås att bestämmelser tas in i lagen som till innehållet skall motsvara denna anvisning. Regleringen av studieframgången är viktig med tanke på den studerandes rättigheter och skyldigheter. Av denna anledning måste det anges så detaljerat som möjligt i lag vilka förfaranden som skall tillgripas när studieframgången inte är tillräcklig. Det föreslås att en bestämmelse tas in i lagen som medför en skyldighet att årligen följa hur studierna framskrider. Avsikten är att i samband med revideringen av högskolornas examenssystem avstå från användningen av studieveckor vid dimensioneringen av studierna och införa det europeiska systemet med studiepoäng. Närmare bestämmelser om när studieframgången kan anses tillräcklig kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §. *Begränsningar i fråga om studiestödet.* Det föreslås att paragrafen ändras så att hänvisningarna till andra författningar uppdateras. Det föreslås att den läroavtalsutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning för tydlighets skull fogas till förteckningen. Inte heller för närvarande beviljas de som deltar i läroavtalsutbildning studiestöd på grund av sådan lön för studier som avses i 20 §.

7 §. *Tidsbegränsningar.* Paragrafens 4 mom., enligt vilket det genom förordning bestäms om antalet stödmånader per läsår, skall upphävas, eftersom bestämmelser om antalet stödmånader tas in den föreslagna nya 7 c §. Paragrafens 5 mom. skall upphävas, eftersom vuxenstudiepenning inte har kunnat beviljas för tiden efter 2002.

7 b §. *Förbrukning av stödtiden.* Den hänvisning som gäller vuxenstudiepenning stryks eftersom vuxenstudiepenning inte har kunnat beviljas för tiden efter 2002.

7 c §. *Antalet stödmånader per läsår.* Bestämmelser om antalet stödmånader under läsåret finns för närvarande i 7 § förordningen om studiestöd på basis av ett bemyndigande i lagens 7 §. Eftersom antalet stödmånader inverkar på beloppet av det stöd en studerande får under läsåret, kan det anses som en omständighet som reglerar grunderna för individens rättigheter och om vilken bestämmelser skall utfärdas genom lag. Den föreslagna ordalydelsen motsvarar i huvudsak bestämmelsen i förordningen. Det moment som gäller antalet stödmånader för högskoleexamen har blivit 1 mom. Enligt det beviljas studiestöd för högskoleexamen i allmänhet för nio månader per läsår. Studiestöd kan beviljas för längre tid om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under mer än nio månader under läsåret. I fråga om den maximala stödtiden för grundläggande yrkesutbildning och gymnasieutbildning föreslås inga ändringar.

När studierna varar längre än normalt eller om studierna upphör under läsåret, bestäms studiestödstiden enligt hela stödmånader så att studiestöd beviljas enligt hela stödmånader från den dag studierna inleds. En studiemånad berättigar då till studiestöd om den omfattar minst 18 dagar som ingår i läsåret.

9 §. *Studiestödsnämnderna.* Det föreslås att mer detaljerade bestämmelser än förut om studiestödsnämnderna skall utfärdas i lag. Den bestämmelse i 8 § i förordningen som gäller tillsättandet av studiestödsnämnderna och deras sammansättning skall flyttas till lagen. Detta är motiverat av den anledningen att studiestödsnämnderna har uppgifter som hänför sig till utövning av offentlig makt.

9 a §. *Studiestödsnämndernas uppgifter.* Bestämmelser om studiestödsnämndernas

uppgifter tas in i en ny 9 a §.

Studiestödsnämnderna skall ha i uppgift att följa framgången i studierna samt bedöma när studier som bedrivs under sommaren eller utomlands är av den omfattningen att de berättigar till studiestöd. En högskola och Folkpensionsanstalten skall fortfarande kunna komma överens om att studiestödsuppgifterna sköts av högskolans studiestödsnämnd. Närmare bestämmelser om förfarandet utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet kan också utfärdas närmare bestämmelser om studiestödsnämndens verksamhet. Avsikten är att genom förordning föreskriva om sammankallande av studiestödsnämnden, fattande av beslut, reglemente för nämnden och arvoden. I paragrafen tas också in ett omnämnande om att Folkpensionsanstalten har rätt att granska studiestödsnämndernas verksamhet.

11 §. *Studiepenningens belopp.* I paragrafen stryks det bemyndigande att utfärda förordning som finns i gällande 3 mom., enligt vilket det kan bestämmas att studiepenningens belopp också i andra läroanstalter är det samma som i högskolorna, om inga studiesociala förmåner är förbundna med studierna. En bestämmelse om detta skall ingå i 12 §. För tydlighets skull flyttas bestämmelsen i 1 mom. om studiepenningens belopp för gifta och underhållsskyldiga från punkt 3 till en särskild 4 punkt. Ändringen har ingen verkan på tillämpningspraxis.

12 §. *Höjning av studiepenningen till samma nivå som i högskolorna.* Det föreslås att rubriken och innehållet ändras. I gällande paragraf bestäms om beviljande av vuxenstudiepenning. Eftersom vuxenstudiepenning inte längre beviljas, skall bestämmelserna om den upphävas. Till paragrafen fogas en bestämmelse om höjning av studiepenningen till samma nivå som i högskolorna. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 13 § förordningen av studiestöd på basis av ett bemyndigande i lagens 11 §. Förslaget motsvarar till innehållet bestämmelsen i förordningen.

13 §. *Vuxenstudiepenningens belopp.* Paragrafen upphävs, eftersom vuxenstudiepenning inte längre kan beviljas.

14 a §. *Bostadstilläggets belopp.* Enligt paragrafens 3 mom. är bostadstillägget för den

som studerar utomlands 180,80 euro i månaden. För närvarande kan undervisningsministeriet bestämma att bostadstillägget för den som studerar utomlands är mindre än detta, om hyresnivån i studielandet är låg. Undervisningsministeriet har på basis av nämnda bestämmelse utfärdat undervisningsministeriets förordning om beloppet av studiestödets bostadstillägg i länder med låg hyresnivå (931/2001). Förfarandet förnyas så att det i paragrafen tas in ett bemyndigande enligt vilket bostadstilläggets belopp kan fastställas genom förordning av statsrådet när det gäller länder med låg hyresnivå.

15 §. *Statsborgen för studielån.* Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att bemyndigandet att genom förordning av statsrådet föreskriva om rätten att lyfta lån stryks. Till samma moment fogas den bestämmelse om beviljande av statsborgen för studielån som för närvarande finns i 23 § förordningen om studiestöd.

15 a §. *Lyftande av studielån.* Paragrafen skall innehålla bestämmelser om lyftande av studielån. Om detta har tidigare föreskrivits i 24 § förordningen om studiestöd på basis av ett bemyndigande i lagens 15 §. Paragrafen motsvarar till innehållet bestämmelsen i förordningen. Villkoren för lyftande av studielån justerades genom en förordning som trädde i kraft vid ingången av läsåret 2002-2003, varvid syftet var att gradvis minska antalet studielån som borgensmannen måste betala.

16 §. *Statsborgens storlek.* I paragrafens 1 mom. stryks hänvisningen till vuxenstudiepenningen, vilken inte längre kan betalas, och i 2 mom. bestämmelsen om att beloppet av statsborgen för studielån för den som får vuxenutbildningsstöd höjs med det tillägg på studielånet som kreditinstitutet beviljar den studerande för betalning av den ränta på studielånet som förfaller till betalning under studieåret. Avsikten med att räntorna läggs till kapitalet är att förhindra att de räntor på studielånet som hänför sig till studietiden försvagar utkomsten för en studerande som är beroende av studiestöd. Räntorna läggs till kapitalet också för den ränteperiod som följer efter den sista studiestödsterminen för att en ung person som avslutat studierna skall ha tid att ordna sin ekonomi

innan återbetalningen av studielånen inleds. Att räntorna läggs till kapitalet är inte väsentligt för en mottagare av vuxenutbildningsstöd som innan studierna inleds har förvärvsarbetat i minst 10 år och som efter en kortvarig studieledighet återvänder till det arbete han eller hon hade före studierna.

17 §. *Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget.* Hänvisningen till vuxenstudiepenningen i paragrafens 1 mom. föreslås bli struken. Paragrafen preciseras med en bestämmelse enligt vilken stipendier som betalas för utbytesstudier utomlands inte betraktas som stipendier som tryggar utkomsten. I detaljmotiveringen i den ursprungliga regeringspropositionen konstateras att terminsavgifter, resekostnader och instrumentanskaffningar för konststuderande eller Nordplus- och Erasmusstipendier inte beaktas. Avsikten är att så många studerande som möjligt skall delta i utländska utbytesprogram i något skede av studierna. Detta har varit tillämpningspraxis vid universitetens studiestödsnämnder. Då utbytesstipendierna till sin karaktär något avviker från andra stipendier som är avsedda för annat än tryggande av utkomsten, föreslås att i lagen tas in ett tillägg för att klargöra vedertagen praxis. Enligt statistik från Centret för internationellt personutbyte CIMO beviljas årligen ca 5 700 studerande utbytesstipendier per år, av vilka 60 procent får Erasmusstipendier och ca 10 procent beviljas Nordplusstipendier. De övriga stipendierna är sådana som beviljas på basis av högskolornas egna utbytesavtal. Erasmusstipendiet har läsåret 2002—2003 uppgått till 800—1 100 euro per läsår och Nordplusstipendiet till 1 500 norska kronor per månad. Till Nordplusstipendiet hör dessutom ett separat resestipendium. Högskolorna kan dessutom bevilja t.ex. Erasmusstipendiaterna särskilda stipendier för resekostnaderna.

Den finska ordalydelsen i bestämmelsen om beräkningen av fribeloppet ändras av tydlighetsskäl.

18 §. *Inkomsternas inverkan på vuxenstudiepenningen.* Bestämmelsen upphävs, eftersom vuxenstudiepenning inte längre kan beviljas.

19 §. *Beaktande av föräldrarnas inkomster.* Det föreslås att hänvisningen till vuxenstu-

diepenningen i paragrafens 1 mom. stryks.

20 §. *Beaktande av vissa inkomster och förmåner.* Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad. I paragrafen stryks den hänvisning där det sägs att studiepenningen på de villkor som anges i paragrafen kan sänkas eller ansökan om studiepenning avslås så som undervisningsministeriet bestämmer. Undervisningsministeriet har med stöd av paragrafen utfärdat undervisningsministeriets förordning om beaktande av ekonomiskt stöd motsvarande studiepenning vid beviljande av studiepenning (932/2001). En bestämmelse som motsvarar gällande ministerieförordning skall tas i paragrafen. Enligt bestämmelsen beviljas studiepenning inte en studerande som får en genomsnittlig lön på minst 505 euro per månad för studier eller för sådan arbetspraktik som utgör en obligatorisk del av examen och anses som arbetspraktik på heltid samt uppfyller de allmänna villkor som ställs på för framgång i studierna eller för en period med inläring i arbetet, eller från läroanstalten får ett stipendium avsett att trygga utkomsten, dagpenning för studier eller någon annan motsvarande ekonomisk förmån till ett belopp som överskrider den högsta studiepenning som betalas för utbildningen i fråga. Stipendier från läroanstalten är antingen stipendier som beviljas av läroanstalten eller av fonder som läroanstalten förvaltar.

22 §. *Skattepliktiga inkomster.* I paragrafen stryks bemyndigandet att utfärda förordning i 2 mom. Till paragrafen fogas den bestämmelse om utredning av inkomster utomlands som för närvarande finns i 20 a § förordningen om studiestöd.

24 §. *Betalning.* Omnämmandet av vuxenstudiepenningen stryks.

25 §. *Justering och inställelse av studiestöd.* I paragrafens 1 mom. stryks bemyndigandet att utfärda förordning om justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas eller makens inkomster.

25 b §. *Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas eller makens inkomster.* I paragrafen skall ingå en bestämmelse om justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas eller makens inkomster. Bestämmelsen finns för närvarande i 20 § förordningen om studiestöd.

28 §. *Indrivning av studiestöd i vissa fall.*

Omnämmandet av vuxenstudiepenningen stryks.

44 §. *Utmättnings- och överföringsförbud.* Omnämmandet av vuxenstudiepenningen stryks i 1 mom.

46 §. *Finansiering.* Hänvisningarna till vuxenstudiepenningen stryks i paragrafens 2 mom.

49 §. *Måltidsstöd för högskolestuderande.* Bestämmelsen om att undervisningsministeriet utfärdar närmare anvisningar stryks. Måltidsstödet för högskolestuderande är ett statsunderstöd som beviljas enligt prövning. Bestämmelser om hur statsunderstöd skall beviljas, utbetalas och användas kan med stöd av 8 § statsunderstödslagen (688/2001) utfärdas genom förordning av statsrådet. Uttrycket studentmatservering har ändrats till studentrestaurang för att bättra motsvara gällande praxis.

56 §. *Övergångsbestämmelse om studielån.* Hänvisningen till 8 § i den upphävda lagen om studiestöd stryks. I 8 § i den upphävda lagen föreskrivs om fastställande av den högsta räntan för studielån som beviljats med stöd av lagen i fråga och av förvaltningserättighet avsedd att ersätta kreditinrättningarnas merkostnader för studielånens förvaltning. Bestämmelser om fastställande av maximiräntan för studielån enligt den upphävda lagen om studielån tas in i 2 mom. Maximiräntan skall vara grundräntan ökad med högst 1,5 procentenheter. Avsikten är att banken och låntagaren kan komma överens om en lägre ränta än maximiräntan. Det belopp med vilket maximiräntan överskrider grundräntan kan justeras genom förordning av statsrådet. Innan förordningen utfärdas skall Finlands Bank och penninginstitutet höras. Den separata förvaltningsersättningen frångås.

Då de sista studielånen enligt den upphävda lagen lyftes våren 1992 för högskolestudier och våren 1994 för annan utbildning, kan räntestöd inte längre betalas efter våren 2008. Alla som har lyft sådant studielån som avses i den upphävda lagen har avslutat de studier för vilka studielånet på sin tid beviljades. Den nytta låntagarna har av att räntestödet återställs är liten, då de i allmänhet redan har gjort amorteringar på studielånet. Återställandet av räntestödet förorsakar mycket administrativt arbete i förhållande till den nytta

som uppnås. Det föreslås därför att återställelse av räntestödet skall frångås. I fråga om de studielån vilka omfattas av räntestöd när denna lag träder i kraft fortsätter utbetalningen av räntestödet på tidigare villkor. De lån som beviljats enligt den upphävda lagen om studiestöd uppgick i slutet av 2002 till 304 miljoner euro, av vilka 28,2 miljoner euro omfattades av räntestöd. Lånestocken och den lånestock som omfattas av räntestöd minskar snabbt.

1.2. Lag om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning

2 §. *Utbildning som berättigar till stöd för skolresor.* Ny rubrik för paragrafen blir utbildning som berättigar till stöd för skolresor. Syftet är att klargöra vem och i vilken utbildning möjlighet till stöd för skolresor föreligger. På lagnivå definieras den utbildning som berättigar till stöd för skolresor i en bestämmelse. Begränsningarna för att få stöd skall tas in i en särskild paragraf. Den utbildning som berättigar till stöd för skolresor är densamma som i 2 § i gällande lag och i 1 a § i förordningen.

Berättigade till stöd för skolresor är studerande som är bosatta i Finland och bedriver heltidsstudier i Finland inom sådan gymnasieutbildning som föreskrivs i gymnasielagen (629/1998) eller sådan grundläggande yrkesutbildning som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (630/1998). I fråga om vilka studier som är heltidsstudier gäller vad som bestäms i lagen om studiestöd (65/1994). Berättigade till stöd för skolresor är också studerande som deltar i studier i huslig ekonomi som ordnas i annan form än som grundläggande yrkesutbildning, i undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte för handikappade studerande eller i sådana studier för invandrare som förbereder för den grundläggande yrkesutbildningen. Berättigade till stöd för skolresor är dock inte studerande som deltar i utbildning som ordnas som distans- eller privatundervisning eller som avgiftsbelagd service, i läroavtalsutbildning eller i utbildning som förbereder för yrkesinriktad grundexamen som avläggs genom en fristående examen. Yrkes- och speci-

alyrkesexamina utgör utbildning enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) och omfattas därför inte av stöd för skolresor.

3 §. *Villkor för beviljande av stöd för skolresor.* I paragrafen skall föreskrivas om de centrala villkoren för beviljande av stöd för skolresor. Allmänna villkor för att stöd för skolresor skall beviljas är enligt 1 mom. att skolresan är lång och färdstättet lämpligt. När dessa fastställs beaktas de regelbundna kostnaderna per månad för resan, den studerandes möjligheter att anlita kollektivtrafik samt huruvida studierna bedrivs i en följd.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs närmare om villkoren för beviljande av stöd för skolresor. De är delvis desamma som i 1 § 1 mom. i gällande förordning. Villkoret är fortfarande att skolresan i ena riktningen skall vara minst 10 kilometer och att kostnaderna per månad för skolresan skall överstiga 50,45 euro. Den studerande skall i första hand utnyttja kollektivtrafik eller transport som utbildningsanordnaren ordnar, om det bara är möjligt. Till 3 mom. fogas dessutom en definition av minimantalet dagliga skolresor per vecka. Antalet resor i ena riktningen skall vara minst sju per vecka under en sammanhängande tid av minst 18 dagar.

3 a §. *Begränsningar vid beviljande av stöd för skolresor.* I den nya 3 a § bestäms om begränsningarna vid beviljande av stöd för skolresor. Dessa skall vara desamma som i gällande lags 2 §. Stöd för skolresor skall fortfarande inte beviljas en studerande som får minst 550 euro i månaden i förvärvsinkomst på basis av inläring i arbetet eller som kunde bo avgiftsfritt i en bostad som utbildningsanordnaren svarar för, utom om den studerande av särskilda skäl inte kan ta emot bostaden.

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om de särskilda skäl på basis av vilka en studerande inte anses kunna ta emot en bostad som utbildningsanordnaren svarar för. Avsikten är att t.ex. hälsoskäl eller skäl som anknyter till familjeförhållandena skall kunna betraktas som särskilda skäl. Stöd skall inte heller beviljas om den studerande enligt någon annan lag får stöd för de kostnader som föranleds av skolresan.

4 §. *Hur resekostnaderna bestäms och räk-*

nas. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den bättre motsvarar innehållet i bestämmelsen. Förutom att det i paragrafen anges hur resekostnaderna bestäms definieras också hur resekostnaderna beräknas enligt definitionen i 2 § i förordningen. Därtill anges den begränsning som finns i 5 § 3 mom., enligt vilken kostnaderna inte beaktas till den del resan överstiger 100 kilometer.

När en studerande för sin skolresa anlitar kollektivtrafik, skall resekostnaderna i det anlitate färdmedlet ersättas enligt den för studeranden billigaste biljettprodukten för en tid som motsvarar en månad. När en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, skall resekostnaderna bestämmas enligt den sträcka studeranden nyttjar denna transport. När en studerande för sin skolresa inte kan utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar eller om det är oskäligt svårt att anlita dessa, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan studerandens hem och läroanstalten.

När en studerande utnyttjar annan transport än kollektivtrafik för sin skolresa, skall de månatliga resekostnaderna räknas enligt 21,5 dagar på basis av den seriebiljettaxa för busstrafik som kommunikationsministeriet fastställt med stöd av 11 § lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991). Om en sådan taxa inte fastställs, skall bestämmelser om grunderna för beräkning av skolresekostnaderna utfärdas genom förordning av undervisningsministeriet. När en studerande för sin skolresa utnyttjar transport som utbildningsanordnaren ordnar och skolvägen i ena riktningen består av två eller flera färdsträckor, kan resekostnaderna räknas särskilt för varje sträcka. Kostnadsersättning för en fristående färdsträcka som understiger fem kilometer betalas inte separat. Om skolvägen, som är minst tio kilometer i ena riktningen, omfattar fristående färdsträckor som understiger fem kilometer och dessa tillsammans utgör minst fem kilometer, betalas ersättning för resekostnaderna för färdsträckorna till denna del till studeranden själv enligt vad som föreskrivs i 5 § 3 mom. Skolresekostnaderna beaktas inte till den del skolresan överstiger 100 kilometer i ena riktningen.

4 a §. *Villkor för eget färdstätt.* I paragrafen

ställs villkor för sättet att färdas. Innehållsmässigt motsvarar paragrafen i huvudsak bestämmelsen om hur färd sättet bestäms i 3 § i gällande förordning.

En studerande som använder andra färd sätt än kollektivtrafik eller den skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar är berättigad till stöd för skolresor om

1) över fem kilometer i ena riktningen av den studerandes skolväg inte omfattas av kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, 2) den studerandes dagliga skolresa med väntetider inberäknade i medeltal tar mer än tre timmar i anspråk per dag i månaden, eller 3) den studerande under en månad har möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar för i medeltal högst sex skolresor i ena riktningen i veckan.

Det nya är att man i fortsättningen kommer att granska skolresan och de väntetider som hänförs till den per månad. Definitionen motsvarar den som finns i 32 § 2 mom. lagen om grundläggande utbildning (628/1998), enligt vilken den dagliga skolresan med väntetider inberäknade för en elev som fyllt 13 år får ta högst tre timmar i anspråk. Det skall inte längre förutsättas av en studerande som använder eget färd sätt att långa rese- och väntetider skall förekomma under minst fem dagar i en månads tid, eftersom denna punkt i praktiken sällan kunnat tillämpas.

Enligt paragrafens 2 mom. är det fortfarande möjligt att beakta andra skäl på basis av vilka en studerande anses sakna möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, om skolresan av andra skäl blir alltför svår eller tung för studeranden.

5 §. *Beloppet av stödet för skolresor och studerandens betalningsandel.* För tydlighets skull definieras i paragrafen förutom beloppet av stödet för skolresor också den studerandes betalningsandel, om vilken föreskrivs i 1 § i gällande förordning. Vidare anges hur studerandens betalningsandel bestäms i fråga om olika färd sätt och hur stödet bestäms på basis av färd sättet och resans längd.

I form av stöd för skolresor ersätts den del av skolresekostnaderna som överskrider 50,45 euro i månaden ökad med 7,45 euro. Studeranden betalar då högst 43 euro av de

kalkylerade skolresekostnaderna per månad, om inte något annat följer av 4 § eller 5 § 3 mom. i denna paragraf. Denna del kallas studerandens betalningsandel.

När en studerande använder fler än ett färd sätt för sin skolresa, dras studerandens betalningsandel av från resekostnaderna för kollektivtrafik, om sådana kostnader finns. Finns inte resekostnader för kollektivtrafik, dras studerandens betalningsandel av från de kostnader som orsakas av transport som utbildningsanordnaren har ordnat.

Stödet är 70 procent av stödet enligt 1 mom., om en studerande inte kan anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som ordnas av utbildningsanordnaren eller om resekostnaderna förorsakas av flera sådana fristående färd sträckor om sammanlagt minst fem kilometer som nämns i 4 §.

6 §. *Ansökan.* Bestämmelsen i gällande förordning om att läroanstaltens utredning om skolvägen är bindande skall för tydlighets skull tas in i lagens 6 §, där det föreskrivs om ansökan.

7 §. *Beviljande och utbetalning.* Stöd för skolresor skall fortfarande beviljas av Folkpensionsanstalten. Stöd för skolresor beviljas enligt hela studiemånader för högst nio månader per läsår. Stöd för skolresor beviljas för högst ett läsår i sänder tidigast från ingången av den månad som föregår den då ansökan har lämnats in.

Det föreslås att definitionen i 7 § gällande förordning, där det bestäms om avvikande beviljande av stöd för skolresor, tas in i paragrafen. Enligt definitionen kan stöd för skolresor beviljas i samband med stödet för nästa eller föregående läsår, om studierna inleds eller avslutas i juni, juli eller augusti. Det är motiverat att föreskriva om denna fråga i lag, eftersom den påverkar individens rätt att få stöd.

På basis av ett bemyndigande i lagen skall det fortfarande vara möjligt att föreskriva om fakturering av stödet för skolresor genom förordning av statsrådet.

8 §. *Skriftligt beslut.* Paragrafen upphävs som obehövlig, eftersom utfärdande av ett skriftligt beslut blivit vedertagen praxis. Med tanke på stödtagarens rättsskydd är det viktigt att beslutet är skriftligt.

10 §. *Rättande av fel.* Folkpensionsanstal-

ten skall anmäla rättelse inte bara till bevärsnämnden för studiestöd utan också till försäkringsdomstolen. Sedan den 1 maj 2003 har det varit möjligt att överklaga beslut hos försäkringsdomstolen. Det föreslås att försäkringsdomstolen nämns i paragrafens 3 mom.

2. Närmare bestämmelser

En central utgångspunkt för propositionen är att bestämmelser som för närvarande finns i förordning och som har beröringspunkter med grunderna för individens rättigheter och skyldigheter tas in i lag. Förändringarna i lagstiftningens struktur har verkningar också på författningar på lägre nivå. Reformen medför strukturmässiga förändringar både i förordningen om studiestöd och i förordningen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning. Det är därför motiverat att nämnda förordningar revideras helt efter det att lagarna blivit stadfästa.

3. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2004. De nya bestämmelserna skall tillämpas på studiestöd och stöd för skolresor som beviljas för läsåret 2004—2005. Ändringarna i övergångsbestämmelsen om studielån som beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd skall dock tillämpas från den 1 januari 2005, varvid räntan justeras samtidigt som räntorna på övriga lån som är bundna till grundräntan.

Även om vuxenstudiepenning inte har beviljats efter 2002 kan det efter lagens ikraftträdande uppkomma situationer där bestämmelserna om vuxenstudiepenning måste tillämpas. De bestämmelser som var gällande innan lagen trädde i kraft skall då tillämpas.

Åtgärder som verkställigheten av lagarna förutsätter får vidtas innan lagarna träder i kraft.

4. Lagstiftningsordning

I det förslag som gäller ändring av lagen om studiestöd har villkoren i 80 § grundlagen

beaktats så att de bestämmelser som gäller villkoren för erhållande av studiestöd eller begränsningar i studiestödet flyttas från förordningen till lagen. Av denna anledning föreskrivs i lagens 1 § om utlänningars rätt till studiestöd, i 5 b § om tillräcklig framgång i studierna, i 7 c § om antalet stödmånader per läsår, i 12 § om höjning av studiepenningen till samma nivå som i högskolorna, i 14 a § om bostadstilläggets belopp för dem som studerar utomlands, i 15 § om statsborgen för studielån, i 15 a § om lyftande av studielån, i 20 § om beaktande av ekonomiskt stöd som motsvarar studiepenning, i 22 § om utredning av inkomster utomlands samt i 25 b § om justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas och makens inkomster.

I 9 § lagen om studiestöd föreslås mer detaljerade bestämmelser om studiestödsnämnderna. Studiestödsnämnder finns både vid universiteten och vid yrkeshögskolorna. Enligt 119 § grundlagen skall de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Också överföring av uppgifter på yrkeshögskolorna bör anses vara något som skall regleras genom lag.

Av betydelse med tanke på de grundläggande rätt- och friheterna är det förslag som gäller beviljande av studiestöd till utlänningar i 1 § 3 mom. lagen om studiestöd. Enligt förslaget skall en i Finland stadigvarande bosatt utlänning som kommit till landet av någon annan orsak än studier ha rätt till studiestöd. Utlänningars rätt till lika behandling enligt grundlagens 6 § tryggas i och med detta bättre än tidigare. I och med propositionen förbättras också rätten till utbildning och bildning för utlänningar som är stadigvarande bosatta i Finland.

Syftet med de ändringar som föreslås i lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning och är av betydelse med tanke på grundlagen är att klargöra lagen så att individens rättigheter och skyldigheter anges exaktare i bestämmelserna. I detta sammanhang tas bestämmelser in i lagen som för närvarande finns i förordningen. I lagens 1 § föreskrivs om utbildning som berättigar till stöd för skolresor, i 3 § om villkor för beviljande av stöd för

skolresor, i 4 § om hur resekostnaderna bestäms och räknas, i 4 a § om villkor för färd-sättet, i 5 § om beloppet av stödet för skolresor och studerandens betalningsandel och i 7 § om beviljande av stöd.

Enligt regeringens uppfattning motsvarar den föreslagna lagen den författningsnivå som förutsätts i grundlagen. Den uppställer heller inga sådana begränsningar av de

grundläggande fri- och rättigheterna att propositionen på grund av dem inte skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande i ärendet inhämtas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 7 § 4 och 5 mom. samt 13 och 18 §,

dess lagrum sådana de lyder, 7 § 4 och 5 mom. i lag 636/1998 samt 13 och 18 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 734/2001,

ändras 1 § 3 och 4 mom., 2 § 1 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 mom., 7 b, 9, 11 och 12 §, 14 a § 3 mom., 15 § 1 mom., 16 §, 17 § 1 mom., 19 § 1 mom., 20 §, 22 § 2 mom., 24 mom., 25 § 1 mom., 28 § 1 mom., 44 § 1 mom., 46 § 2 mom., 49 §, och 56 §,

av dessa lagrum, 6 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1665/1995, 1133/1996, 457/1997, 710/1997 och 1277/2000, 7 b § sådan den lyder i lag 1099/2000, 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 49/1997, 11 §, 14 a § 3 mom., 16 §, 17 § 1 mom. och 46 § 2 mom. sådana de lyder i lag 734/2001, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 940/1995 samt i nämnda lagar 49/1997 och 1277/2000, 15 § 1 mom. sådant det lyder i sistnämnd lag, 20 § sådan den lyder i lag 41/2000, 22 § 2 mom. och 28 § 1 mom. och 56 § sådana de lyder i lag 1427/2001, samt

fogas till lagen nya 5 a, 5 b, 7 c, 9 a, 15 a och 25 b § som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Tillämpningsområde

Studiestöd beviljas en finsk medborgare som bedriver studier utomlands, om han eller hon har haft sin i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland i minst två år under de fem år som föregår inledandet av studierna och om vistelsen utomlands kan anses tillfällig.

2 §

Studiestödsförmåner

På de villkor som föreskrivs i denna lag beviljas studiestöd i form av

- 1) studiepenning,
- 2) bostadstillägg, samt
- 3) statsborgern för studielån.

5 §

Allmänna villkor för beviljande av studiestöd

De allmänna villkoren för att studiestöd skall beviljas är att den studerande har antagits till en läroanstalt, att han eller hon bedriver studierna som huvudsyssla, har framgång

Studiestöd kan beviljas en i Finland stadigvarande bosatt utlänning som vistas i landet av någon annan orsak än studier, om han eller hon

1) har beviljats kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd enligt 33 § utlänningslagen (/200),

2) är medborgare i Europeiska unionen eller en därmed jämförbar person eller familjemedlem till en sådan enligt 153 och 154 § utlänningslagen och hans eller hennes uppehållsrätt har registrerats på basis av 159 § utlänningslagen, eller

3) är nordisk medborgare enligt 157 § utlänningslagen och har registrerat sin vistelse på basis av ett internordiskt flyttningsbetyg på det sätt som föreskrivs i 3 § förordningen om hemkommun (351/1994).

i studierna samt är i behov av ekonomiskt stöd.

5 a §

Heltidsstudier

Studier där målsättningen är att avlägga högskoleexamen är heltidsstudier.

Gymnasiestudier är heltidsstudier när deras omfattning enligt lärokursen är sammanlagt minst 75 kurser. Dessutom förutsätts att den studerande under terminen deltar i minst 10 kurser eller studier som motsvarar dem eller i två prov som ingår i studentexamen. Gymnasiestudier som ordnas i internat betraktas dock alltid som heltidsstudier.

Yrkesinriktade studier och andra studier än de som avses i 1 eller 2 mom. är heltidsstudier när studiernas omfattning är minst tre studieveckor per studiemånad i genomsnitt. När studiernas omfattning inte har dimensionerats i studieveckor, fordras att den studerande under i genomsnitt minst 25 veckotimmar deltar i undervisning enligt undervisnings- eller utbildningsprogrammet eller i praktik som hör till studierna.

Studier som genomförs vid en utländsk läroanstalt är heltidsstudier när läroanstalten har angett dem som sådana. Om läroanstalten inte har angivit huruvida studierna är heltidsstudier kan 1—3 mom. tillämpas på studier som genomförs utomlands. Studiestöd beviljas dock inte för studier som helt ordnas som distansstudier.

5 b §

Tillräcklig framgång i studierna

Framgången i studierna följs årligen. Framgången i studierna anses tillräcklig om den tid under vilken den studerande bedriver studier på heltid inte väsentligt kommer att överskrida den stötid som fastställts för studierna i fråga.

Utbetalningen av studiestödet kan fortsättas även om studieprestationerna är otillräckliga, om den studerande anför särskilda skäl till att studierna tillfälligt fördröjts. Godtagbara skäl kan vara att den studerande eller en nära an-

hörig drabbats av sjukdom eller att den studerande befinner sig i en svår livssituation eller något annat särskilt skäl av tillfällig natur.

Den studerande kan ges en tidsfrist inom vilken han eller hon skall visa framsteg i studierna på det sätt Folkpensionsanstalten eller studiestödsnämnden förutsätter, för att utbetalningen av studiestödet skall kunna fortsättas, vid äventyr att utbetalningen annars avbryts.

Studiestödet upphör om den studerande inte svarar på begäran om utredning, inte anger godtagbara skäl till att studierna framskrider långsamt eller inom föreskriven tid inte genomfört de studier som förutsätts av honom eller henne.

Studiestödet kan återkrävas om studieprestationer helt saknas under en termin eller omständigheterna talar för att den studerande inte haft för avsikt att studera på heltid.

Närmare bestämmelser om grunderna för tillräcklig framgång i studierna utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

- 1) får studiestöd från en främmande stat,
- 2) får vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),
- 3) deltar i läroavtalsutbildning som ordnats enligt lagen om yrkesutbildning (630/1998),
- 4) får arbetsmarknadsstöd, arbetslöshetsdagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002),
- 5) deltar i utbildning enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),
- 6) får alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002),
- 7) får ålderspension, förtida ålderspension eller individuell förtidspension enligt de lagar, pensionsreglementen eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961) eller motsvarande pension enligt folkpensionslagen (347/1956),
- 8) får pension som betalas på grund av full arbetsoförmåga eller invaliditetspension enligt folkpensionslagen,

9) får arbetslöshetspension enligt de lagar, pensionsreglementen eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande pension enligt folkpensionslagen,

10) får generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) eller lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) eller avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994),

11) för samma utbildning får rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) eller enligt arbetspensionslagarna,

12) får full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

13) fullgör beväringstjänst eller civiltjänst, eller

14) avtjänar fängelsestraff och studerar i straffanstalten.

7 b §

Förbrukning av stödtiden

En stödmånad anses förbrukad när studiepenningen har betalats ut. Om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen för en stödmånad före utgången av mars kalenderåret efter stödåret, återinförs stödmånaden. Återkrav medför inte att en stödmånad återinförs, om inte återkravet föranleds av felaktig utbetalning eller av retroaktiv betalning av en sådan förmån som avses i 6 §.

7 c §

Antalet stödmånader per läsår

För högskoleexamen beviljas studiestöd i

allmänhet för nio månader per läsår. Studiestöd kan dock beviljas för en längre tid om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under mer än nio månader under läsåret.

Studiestöd beviljas i allmänhet enligt hela studiemånader från den dag studierna inleds. En studiemånad berättigar till studiestöd, om den omfattar minst 18 dagar som ingår i läsåret.

Inom den grundläggande yrkesutbildningen beviljas studiestöd för nio och en halv månad från den dag studierna inleds, om den tionde månaden omfattar minst 15 dagar som ingår i läsåret. Studiestöd kan beviljas för en tionde månad, om den tionde studiemånaden omfattar minst 25 dagar som ingår i läsåret. Studiestöd tid kan beviljas för längre på de villkor som anges i 2 mom.

Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd beviljas för högst nio månader per läsår.

9 §

Studiestödsnämnderna

Vid en högskola finns en studiestödsnämnd som högskolan tillsätter för två år i sänder.

Till nämnden hör en ordförande samt minst tre och högst sju andra medlemmar. För varje medlem utses en personlig ersättare. Hälften av medlemmarna, ordförande inbegripen, och deras ersättare utses bland lärare eller andra tjänstemän vid högskolan samt hälften av medlemmarna och deras ersättare bland studerandena vid högskolan. Högskolan utser en av medlemmarna till vice ordförande.

Föredragande i nämnden och sekreterare för nämnden är en av högskolan utsedd tjänsteman.

Närmare bestämmelser om nämndens verksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 a §

Studiestödsnämndernas uppgifter

Studiestödsnämnderna har till uppgift att
1) följa framgången i studierna och på eget initiativ eller på begäran av Folkpensionsan-

stalten eller den studerande ge utlåtande om studieframgången,

2) tillräcklig omfattning i fråga om studier som bedrivs under sommaren eller utomlands och i enskilda fall ge utlåtande till Folkpensionsanstalten.

Om framgången i studierna inte är tillräcklig skall studiestödsnämnden höra den studerande innan den ger sitt utlåtande.

Studiestödsnämndens utlåtande är bindande för Folkpensionsanstalten.

Folkpensionsanstalten kan på det sätt som föreskrivs genom förordning av statsrådet komma överens med en högskola om att högskolans studiestödsnämnd sköter de uppgifter som föreskrivs i denna lag i fråga om sina egna studerande. Folkpensionsanstalten har rätt att övervaka och granska studiestödsnämndernas verksamhet.

11 §

Studiepenningens belopp

Om inte något annat följer av 3 eller 4 mom. eller av 17—19, 19 a eller 20—22 § är studiepenningen per månad

1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,68 euro i högskolor och 21,86 euro i andra läroanstalter, om den studerande är yngre än 20 år, samt 105,96 euro i högskolor och 63,91 euro i andra läroanstalter, om den studerande har fyllt 20 år,

2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 126,14 euro i högskolor och 84,09 euro i andra läroanstalter, om den studerande är yngre än 18 år,

3) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 259,01 euro i högskolor och 213,60 euro i andra läroanstalter, om den studerande har fyllt 18 år,

4) för en studerande som är gift eller underhållsskyldig 259,01 euro i högskolor och 213,60 euro i andra läroanstalter.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, beviljas studiepenning till samma belopp som till en studerande som bor hos sin förälder.

Om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 §

inkomstskattelagen (1535/1992) är högst 13 800 euro per år, kan studiepenningen höjas enligt följande:

1) en studiepenning på 38,68 euro med högst 58,87 euro,

2) en studiepenning på 21,86 euro med högst 42,05 euro,

3) en studiepenning på 105,96 euro med högst 126,14 euro,

4) en studiepenning på 63,91 euro med högst 84,09 euro,

5) en studiepenning på 126,14 euro med högst 126,14 euro,

6) en studiepenning på 84,09 euro med högst 84,09 euro.

Höjningen minskas med 10 procent för varje helt belopp av 1 380 euro som överskrider inkomstgränsen. Om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 3 mom. överstiger 26 100 euro betalas ingen höjning.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning enligt 1 mom. 1 eller 3 punkten uppkommer i början av den månad då stödtagaren uppnår den ålder som anges i punkten i fråga.

12 §

Höjning av studiepenningen till samma nivå som i högskolorna

I fråga om följande läroanstalter och studier är beloppet av studiepenningen detsamma som i högskolorna:

1) yrkesläroanstalter utomlands,

2) sådana utbytesstudier utomlands under minst två månader som anknyter till yrkesutbildning som genomförs i hemlandet,

3) yrkesutbildning som genomförs på Åland, när studiesociala förmåner inte hör till studierna,

4) studier inom den steinerpedagogiska lärutbildningen vid Snellman-korkeakoulu, med undantag för studier inom den allmänna studielinjen.

14 a §

Bostadstilläggets belopp

Bostadstillägget för den som studerar ut-

omlands är 180,80 euro i månaden. Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om bostadstilläggets belopp i länder med låg hyresnivå.

15 §

Statsborgen för studielån

Statsborgen för studielån beviljas studerande som får studiepenning enligt denna lag eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd. En studerande som på grund av sådana inkomster som avses i 20 § inte får studiepenning, kan dock beviljas statsborgen för studielån. Statsborgen för studielån beviljas för högst ett läsår i sänder. Beslutet om beviljande av statsborgen kan dock omfatta statsborgen för juni och juli före läsåret. Om studierna varar högst 12 månader kan statsborgen för studielån beviljas genom ett enda beslut för hela studietiden.

15 a §

Lyftande av studielån

Studielån ges mot skuldebrev som Folkpensionsanstalten har fastställt formuläret för. För studier kan beviljas ett studielån, vars belopp ökas med en beviljad ny lånerat.

Studielån skall lyftas under det läsår för vilket statsborgen har beviljats. Studielån får dock inte lyftas efter att studierna har slutförts eller avbrutits, om inte något annat följer av 4 mom.

Studielån lyfts enligt följande:

1) ett studielån som beviljats för avläggande av examen vid en utländsk läroanstalt, för vetenskapliga påbyggnadsstudier eller en person som får vuxenutbildningsstöd eller för studier som varar högst 12 månader kan lyftas i en rat,

2) av ett lån som beviljats för högskolestudier kan den del som är avsedd för höstterminen lyftas tidigast den 1 augusti och vårterminens andel tidigast den 1 januari,

3) studielån som är avsedda för studier vid andra läroanstalter kan lyftas enligt följande:

a) lånerater avsedda för augusti-oktober tidigast den 1 augusti,

b) lånerater avsedda för november och december tidigast den 1 november,

c) lånerater avsedda för januari och februari tidigast den 1 januari,

d) lånerater avsedda för mars-juli tidigast den 1 mars.

När beslutet om statsborgen för studielån omfattar statsborgen för juni eller juli före läsåret, får den första raten av lånet lyftas redan under dessa månader. Om statsborgen har beviljats genom ett enda beslut för studier som omfattar högst 12 månader, kan lånet lyftas under dessa månader. Om tiden mellan det beslutet gavs och studierna eller läsåret avslutade är kortare än två månader eller beslutet om borgen ges efter det läsåret eller studierna har avslutats, skall studielånet lyftas senast två månader efter det att beslutet om borgen gavs.

Innan en studerande lyfter en ny rat av studielånet skall kreditinstitutet hos Folkpensionsanstalten kontrollera att statsborgen är giltig.

16 §

Statsborgens storlek

Beloppet av statsborgen för studielån är 220 euro per stödmånad för den som fyllt 18 år och 310 euro för den som får vuxenutbildningsstöd. Om den sökande är yngre än 18 år beviljas 160 euro i borgen. Rätten till högre statsborgen börjar vid ingången av den månad då den studerande fyller 18 år. Beloppet av statsborgen för studielån för den som studerar utomlands är 360 euro per stödmånad.

Under de terminer då den studerande får studiestöd höjs beloppet av statsborgen med det tillägg på studielånet som kreditinstitutet beviljar den studerande för betalning av den ränta på studielånet som förfaller till betalning under studieåret.

17 §

Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget

En studerande kan under ett kalenderår utöver studiepenning ha andra skattepliktiga inkomster och stipendier som är avsedda att trygga utkomsten till ett belopp som kallas fribelopp. Stipendier som kompletterar studiestödet och är avsedda för studerandeutbyte utomlands beaktas inte. Fribeloppet räknas så att den studerande kan ha

1) inkomster uppgående till 505 euro för varje månad då han eller hon har fått studiepenning eller bostadstillägg, samt

2) inkomster uppgående till 1 515 euro för varje månad då han eller hon inte har fått studiepenning eller bostadstillägg.

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

Föräldrarnas inkomster beaktas inte när studiestöd beviljas högskolestuderande.

20 §

Beaktande av vissa inkomster och förmåner

Studiepenning beviljas inte en studerande som

1) får en genomsnittlig lön på minst 505 euro i månaden för studierna eller sådan arbetspraktik som utgör en obligatorisk del av studierna eller examen och anses som arbetspraktik på heltid samt uppfyller de allmänna villkor som ställs på framgång i studierna eller för en period med inläring i arbete, eller

2) från läroanstalten får ett stipendium avsett att trygga utkomsten, dagpenning för studier eller någon annan motsvarande ekonomisk förmån till ett belopp som överskrider den högsta studiepenning som beviljas för utbildningen i fråga.

Stipendier som kompletterar studiestödet och är avsedda för studerandeutbyte utomlands beaktas inte vid bedömningen av om studiepenning skall beviljas.

22 §

Skattepliktiga inkomster

Föräldrarnas inkomster enligt 11 och 19 § och makens inkomster enligt 19 a § beaktas på basis av den senast verkställda statsbeskattningen från ingången av året närmast efter det år då beskattningen slutfördes. Sådana inkomster som föräldrarna och maken haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig. Inkomster utomlands beaktas till bruttobelopp för tiden före ansökan om studiestöd. Sökanden skall ge en utredning om de inkomster som föräldrarna har fått utomlands och den som söker bostadstillägg en utredning om de inkomster som maken har fått utomlands under det år för vilket beskattningsuppgifterna i övrigt i fråga om inkomsterna beaktas vid beviljande eller justering av studiestöd. Om föräldrarnas eller makens ekonomiska situation väsentligt förändrats efter skatteåret, kan förändringarna beaktas enligt 25 b § när stöd beviljas.

24 §

Betalning

Studiepenning och bostadstillägg betalas månatligen in på det konto som den studerande uppgivit i ett penninginstitut i Finland. Om betalningsdagen föreskrivs genom förordning av statsrådet. En enskild stödpost kan dock betalas på något annat sätt, om inbetalning på konto inte är möjlig eller om den sökande eller stödtagaren anför särskilda skäl som Folkpensionsanstalten godtar.

25 §

Justering och inställelse av studiestöd

Studiestödet justeras eller indras om det i den studerandes förhållanden skett en sådan förändring som inverkar på rätten att få studiestöd eller på stödbeloppet.

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas eller makens inkomster

Den ekonomiska ställningen för studerandens föräldrar eller make anses ha förändrats väsentligt om föräldrarnas eller makens inkomster efter den senast verkställda beskattningen har förändrats med minst 20 procent. När studiestöd har beviljats eller justerats under vårterminen på basis av de förändrade inkomster, som avses ovan kan stödet betalas på basis av dem till utgången av samma år. När studiestöd har beviljats eller justerats under höstterminen på basis av de förändrade inkomster, som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av det följande kalenderåret.

28 §

Indrivning av studiestöd i vissa fall

Om en studerande har fått studiepenning eller bostadstillägg för samma tid för vilken han eller hon retroaktivt beviljas någon förmån enligt 6 §, får Folkpensionsanstalten driva in det studiestöd som för denna tid betalats ut utan grund så att det grundlöst utbetalda studiestödet dras av från den förmån som betalas retroaktivt.

44 §

Utmättnings- och överföringsförbud

Studiepenning, bostadstillägg och studielån får inte mätas ut.

46 §

Finansiering

Folkpensionsanstalten skall fem vardagar före den dag då studiepenningarna och bostadstilläggen betalas meddela staten en upp-

skattning av beloppet av de studiepenningar, bostadstillägg, borgensansvar och måltidsstöd som skall betalas den följande månaden. Staten skall senast en vardag före nämnda betalningsdag på basis av meddelandet betala Folkpensionsanstalten det belopp som anges i meddelandet

49 §

Måltidsstöd för högskolestuderande

Folkpensionsanstalten svarar inom gränserna för det anslag som i statsbudgeten reserverats för måltidsstöd för högskolestuderande för beviljande av understöd till dem som förestår studentrestauranger och för annan förvaltning i samband med detta.

56 §

Övergångsbestämmelse om studielån

På studielån som beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd skall den nämnda upphävda lagens 6 §, 7 § 1 och 2 mom. alltjämt tillämpas sådana de lyder när denna lag träder i kraft.

Maximiräntan för studielån som har beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd är grundräntan ökad med högst 1,5 procentenheter. Det belopp med vilket maximiräntan får överskrida grundräntan kan ändras genom förordning av statsrådet. Innan förordningen utfärdas skall Finlands Bank och penninginstitutet höras.

Räntestöd för studielån som har beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd återställs inte längre.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2004. Lagens 56 § tillämpas dock från den 1 januari 2005.

I fråga om vuxenstudiepenning tillämpas de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 10 januari 1997 om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997) 8 §,
ändras 2—7 § och 10 §, av dessa lagrum 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 637/1998 och 344/2001, 5 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 637/1998 samt 4, 6 och 7 § sådana de lyder delvis ändrade i nämnda lag 637/1998, samt
fogas till lagen nya 3 a och 4 a § som följer:

2 §

Utbildning som berättigar till stöd för skolresor

Berättigade till stöd för skolresor är studerande som är bosatta i Finland och bedriver heltidsstudier i Finland inom sådan gymnasieutbildning som föreskrivs i gymnasielagen (629/1998) eller sådan grundläggande yrkesutbildning som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (630/1998). I fråga om vilka studier som är heltidsstudier gäller vad som bestäms i lagen om studiestöd (65/1994).

Berättigade till stöd för skolresor är studerande som deltar i studier i huslig ekonomi som ordnas i annan form än som grundläggande yrkesutbildning, i undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte för handikappade studerande eller i sådana studier för invandrare vilka förbereder för den grundläggande yrkesutbildningen.

Berättigade till stöd för skolresor är dock inte studerande som deltar i utbildning som ordnas som distans- eller privatundervisning eller som avgiftsbelagd service, i läroavtals-

utbildning eller i utbildning som förbereder för yrkesinriktad grundexamen som avläggs genom en fristående examen.

3 §

Villkor för beviljande av stöd för skolresor

Ett villkor för att stöd för skolresor skall beviljas är att skolvägen är lång och att färd-sättet är lämpligt. När dessa bestäms skall beaktas de regelbundna resekostnaderna per månad, den studerandes möjligheter att anlita kollektivtrafik samt huruvida studierna bedrivs i en följd.

Stöd för skolresor kan beviljas en studerande

1) vars skolväg i ena riktningen är minst 10 kilometer,

2) vars skolresekostnader per månad överstiger 50,45 euro, samt

3) som utnyttjar kollektivtrafik eller skoltransport som utbildningsanordnaren ordnar eller, om dessa färd-sätt inte kan utnyttjas genom att de villkor som föreskrivs i 4 a § uppfylls, något annat lämpligt eget färd-sätt.

Ett villkor för beviljande av stöd för skolresor är dessutom att den studerande per vecka har minst sju sådana resor i ena riktningen som berättigar till stöd för skolresor under en sammanhängande tid av minst 18 dagar.

3 a §

Begränsningar i fråga om beviljande av stöd för skolresor

Stöd för skolresor beviljas inte en studerande som

- 1) får minst 505 euro i månaden i förvärvsinkomst på basis av inläring i arbetet,
- 2) har möjlighet att bo avgiftsfritt i en bostad som utbildningsanordnaren svarar för, om det inte finns särskilda skäl för att den studerande inte kan ta emot bostaden, eller
- 3) enligt någon annan lag får stöd för de kostnader som föranleds av skolresan.

Genom förordning av statsrådet bestäms om de särskilda skäl på basis av vilka en studerande inte anses kunna ta emot en bostad som utbildningsanordnaren svarar för.

4 §

Hur resekostnaderna bestäms och räknas

När en studerande för sin skolresa anlitar kollektivtrafik, ersätts resekostnaderna för det anlitade färdmedlet enligt den för studeranden billigaste biljettprodukten för en tid som motsvarar en månad.

När en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, bestäms resekostnaderna enligt den sträcka studeranden utnyttjar denna transport.

När en studerande för sin skolresa inte kan utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar eller om det är oskäligt svårt att anlita dessa, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan studerandens hem och läroanstalten.

När en studerande utnyttjar annan transport än kollektivtrafik för sin skolresa, räknas de månatliga resekostnaderna enligt 21,5 dagar på basis av den seriebiljettaxa för busstrafik som kommunikationsministeriet fastställt

med stöd av 11 § lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991). Om en sådan taxa inte fastställs, bestäms om grunderna för beräkning av skolresekostnaderna genom förordning av undervisningsministeriet.

När en studerande för sin skolresa utnyttjar transport som utbildningsanordnaren ordnar och skolvägen i ena riktningen består av två eller flera färdsträckor, kan resekostnaderna räknas särskilt för varje sträcka.

Kostnadsersättning för fristående färdsträckor som understiger fem kilometer betalas inte separat. Om skolvägen, som är minst tio kilometer i ena riktningen, dock omfattar fristående färdsträckor som understiger fem kilometer och dessa tillsammans utgör minst fem kilometer, betalas ersättning för resekostnaderna för färdsträckorna till denna del till studeranden enligt vad som föreskrivs i 5 § 3 mom.

Skolresekostnaderna beaktas inte till den del skolresan överstiger 100 kilometer i ena riktningen.

4 a §

Användning av eget färdstätt

En studerande som använder andra färdstätt än kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar kan beviljas stöd för skolresor om

- 1) mer än fem kilometer i ena riktningen av den studerandes skolväg inte omfattas av kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar,

2) den studerandes dagliga skolresa med väntetider inberäknade i medeltal tar mer än tre timmar i anspråk per dag under månaden i fråga, eller

3) den studerande under en månad har möjlighet att anlita kollektiv trafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar för i medeltal högst sex skolresor i ena riktningen per vecka.

Förutom av vad som bestäms i 1 mom. kan en studerande anses vara berättigad till stöd för skolresor, om han eller hon saknar möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar därför att skolresan av andra skäl än de som avses i 1

mom. blir alltför svår eller tung för studeranden.

5 §

Beloppet av stödet för skolresor och studerandens betalningsandel

I form av stöd för skolresor ersätts den del av skolresekostnaderna som överskrider 50,45 euro i månaden ökad med 7,45 euro. Studeranden betalar då per månad högst 43 euro av de kalkylerade skolresekostnaderna, om inte något annat följer av 4 § eller 3 mom. i denna paragraf (*studerandens betalningsandel*).

När en studerande använder fler än ett färd-sätt för sin skolresa, dras studerandens betalningsandel av från resekostnaderna för kollektivtrafik. Finns inte resekostnader för kollektivtrafik, dras studerandens betalningsandel av från de kostnader som orsakas av transport som utbildningsanordnaren har ordnat.

Stödet är 70 procent av stödet enligt 1 mom., om en studerande inte kan anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som ordnas av utbildningsanordnaren eller om resekostnaderna förorsakas av flera sådana fristående färdsträckor om sammanlagt minst fem kilometer som avses i 4 §.

6 §

Ansökan

Stöd för skolresor söks hos Folkpensionsanstalten. Ansökan inlämnas till läroanstalten.

Läroanstalten skall till ansökan foga en utredning om hur lång studerandens skolväg är samt om studerandens möjligheter att utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar.

Läroanstaltens utredning om skolvägen är bindande för Folkpensionsanstalten, om det inte finns grundad anledning anta att uppgifterna i utredningen är felaktiga. Om det finns grundad anledning att anta att utredningen innehåller felaktiga uppgifter kan Folkpensionsanstalten avvika från utredningen när

den fattar sitt beslut.

7 §

Beviljande och utbetalning

Stöd för skolresor beviljas av Folkpensionsanstalten. Stöd för skolresor beviljas enligt hela studiemånader för högst nio månader per läsår från den dag studierna inleds. En studiemånad berättigar till stöd för skolresor om den i en följd omfattar sammanlagt minst 18 dagar som ingår i studietiden under läsåret.

Stöd för skolresor beviljas för högst ett läsår i sänder. Stöd för skolresor beviljas tidigast från ingången av den månad som föregår den då ansökan har lämnats in. Stöd för skolresor kan beviljas i samband med beviljande av stöd för nästa eller föregående läsår, om studierna inleds eller avslutas i juni, juli eller augusti.

Stöd för skolresor betalas månatligen, beroende på hur studeranden färdas, på ett konto som antingen utbildningsanordnaren, den som säljer biljetter eller studeranden har uppgett i ett penninginstitut i Finland.

Närmare bestämmelser om fakturering av stödet utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Rättande av fel

Grundar sig Folkpensionsanstaltens beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan Folkpensionsanstalten med den berörda partens samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller Folkpensionsanstaltens beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel, skall pensionsanstalten rätta sitt beslut. Ett sådant fel får dock inte rättas om resultatet av rättelsen är oskäligt för parten.

Anteckning om rättelse av beslut skall göras i Folkpensionsanstaltens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Om beslutet har överklagats, skall Folkpensionsanstalten meddela att rättelseärendet upptagits till behandling och till-

ställa besvärsnämnden för studiestöd eller försäkringsdomstolen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket Folkpensionsanstalten inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas särskilt ge-

nom besvär.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2004. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 10 oktober 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Kulturminister *Tanja Karpela*

1.

Lag**om ändring av lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 7 § 4 och 5 mom. samt 13 och 18 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 7 § 4 och 5 mom. i lag 636/1998 samt 13 och 18 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 734/2001,

ändras 1 § 3 och 4 mom., 2 § 1 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 mom., 7 b, 9, 11 och 12 §, 14 a § 3 mom., 15 § 1 mom., 16 §, 17 § 1 mom., 19 § 1 mom., 20 §, 22 § 2 mom., 24 mom., 25 § 1 mom., 28 § 1 mom., 44 § 1 mom., 46 § 2 mom., 49 §, och 56 §,

av dessa lagrum, 6 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1665/1995, 1133/1996, 457/1997, 710/1997 och 1277/2000, 7 b § sådan den lyder i lag 1099/2000, 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 49/1997, 11 §, 14 a § 3 mom., 16 §, 17 § 1 mom. och 46 § 2 mom. sådana de lyder i lag 734/2001, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 940/1995 samt i nämnda lagar 49/1997 och 1277/2000, 15 § 1 mom. sådant det lyder i sistnämnd lag, 20 § sådan den lyder i lag 41/2000, 22 § 2 mom. och 28 § 1 mom. och 56 § sådana de lyder i lag 1427/2001, samt

fogas till lagen nya 5 a, 5 b, 7 c, 9 a, 15 a och 25 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Tillämpningsområde

Andra än finska medborgare beviljas studiestöd om de bott i Finland i annat än studiesyfte i minst två år och boendet i Finland kan anses varaktigt. Genom förordning kan en kortare tid av boende i Finland stadgas som förutsättning för att få studiestöd.

Studiestöd kan beviljas en i Finland stadigvarande bosatt utlänning som vistas i landet av någon annan orsak än studier, om han eller hon

1) har beviljats kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd enligt 33 § utlänningslagen (/2000),

2) är medborgare i Europeiska unionen eller en därmed jämförbar person eller familjemedlem till en sådan enligt 153 och 154 § utlänningslagen och hans eller hennes uppehållsrätt har registrerats på basis av 159 § utlänningslagen, eller

Studiestöd beviljas en finsk medborgare som bedriver studier utomlands, om han har haft sin hemkommun i Finland i minst två år innan studierna inleds och om hans vistelse utomlands kan anses tillfällig.

2 §

Studiestödsförmåner

På de villkor som stadgas i denna lag beviljas studiestöd i form av

- 1) studiepenning *eller vuxenstudiepenning,*
- 2) bostadstillägg, samt
- 3) statsborgen för studielån.

5 §

Allmänna villkor för beviljande av studiestöd

De allmänna villkoren för att studiestöd skall beviljas är att den studerande har antagits till en läroanstalt, att han bedriver studierna som huvudsyssla, har framgång i studierna samt är i behov av ekonomiskt stöd. *Närmare stadganden om när den studerande anses bedriva studier på heltid och när framgången i studierna är tillräcklig kan utfärdas genom förordning.*

3) är nordisk medborgare enligt 157 § utlänningslagen och har registrerat sin vistelse på basis av ett internordiskt flyttningsbeleg på det sätt som föreskrivs i 3 § förordningen om hemkommun (351/1994).

Studiestöd beviljas en finsk medborgare som bedriver studier utomlands, om han *eller hon* har haft sin i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland i minst två år *under de fem år som föregår inledandet av studierna och om vistelsen* utomlands kan anses tillfällig.

2 §

Studiestödsförmåner

På de villkor som föreskrivs i denna lag beviljas studiestöd i form av

- 1) studiepenning,
- 2) bostadstillägg, samt
- 3) statsborgen för studielån.

5 §

Allmänna villkor för beviljande av studiestöd

De allmänna villkoren för att studiestöd skall beviljas är att den studerande har antagits till en läroanstalt, att han eller hon bedriver studierna som huvudsyssla, har framgång i studierna samt är i behov av ekonomiskt stöd.

5 a §

Heltidsstudier

Studiestöd kan beviljas en i Finland stadigvarande bosatt utlänning som vistas i landet av någon annan orsak än studier, om han eller hon

1) har beviljats kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd enligt 33 § utlänningslagen (/200),

2) är medborgare i Europeiska unionen eller en därmed jämförbar person eller familjemedlem till en sådan enligt 153 och 154 § utlänningslagen och hans eller hennes uppehållsrätt har registrerats på basis av 159 § utlänningslagen, eller

3) är nordisk medborgare enligt 157 § utlänningslagen och har registrerat sin vistelse på basis av ett internordiskt flyttningsbetyg på det sätt som föreskrivs i 3 § förordningen om hemkommun (351/1994).

Studiestöd beviljas en finsk medborgare som bedriver studier utomlands, om han eller hon har haft sin i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland i minst två år under de fem år som föregår inledandet av studierna och om vistelsen utomlands kan anses tillfällig.

5 b §

Tillräcklig framgång i studierna

Framgången i studierna följs årligen. Framgången i studierna anses tillräcklig om den tid under vilken den studerande bedriver studier på heltid inte väsentligt kommer att överskrida den stödtid som fastställts för studierna i fråga.

Utbetalningen av studiestödet kan fortsättas även om studieprestationerna är otillräckliga, om den studerande anför särskilda skäl till att studierna tillfälligt fördröjts. Godtagbara skäl kan vara att den studerande eller en nära anhörig drabbats av sjukdom eller att den studerande befinner sig i en svår livssituation eller något annat särskilt skäl av tillfällig natur.

Den studerande kan ges en tidsfrist inom vilken han eller hon skall visa framsteg i studierna på det sätt Folkpensionsanstalten eller studiestödsnämnden förutsätter, för att utbetalningen av studiestödet skall kunna fortsättas, vid äventyr att utbetalningen annars avbryts.

Studiestödet upphör om den studerande inte svarar på begäran om utredning, inte anger godtagbara skäl till att studierna

framskrider långsamt eller inom föreskriven tid inte genomfört de studier som förutsätts av honom eller henne.

Studiestödet kan återkrävas om studieprestationer helt saknas under en termin eller omständigheterna talar för att den studerande inte haft för avsikt att studera på heltid.

Närmare bestämmelser om grunderna för tillräcklig framgång i studierna utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

1) får ålderspension, förtida ålderspension eller individuell förtidspension enligt de lagar, pensionsreglementen eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande pension enligt folkpensionslagen (347/56),

2) får pension som betalas på grund av full arbetsförmåga eller invaliditetspension enligt folkpensionslagen,

3) får arbetslöshetspension enligt de lagar, pensionsreglementen eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande pension enligt folkpensionslagen eller pension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82),

4) får generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) eller lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) eller avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994),

5) för samma utbildning får rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/91) eller enligt arbetspensionslagarna eller full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/91) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/91) eller med stöd av stad-

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

1) får studiestöd från en främmande stat,

2) får vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),

3) deltar i läroavtalsutbildning som ordnats enligt lagen om yrkesutbildning (630/1998),

4) får arbetsmarknadsstöd, arbetslöshetsdagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002),

5) deltar i utbildning enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

6)) får alturneringsersättning enligt lagen om alturneringsledighet (1305/2002),

7) får ålderspension, förtida ålderspension eller individuell förtidspension enligt de lagar, pensionsreglementen eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961) eller motsvarande pension enligt folkpensionslagen (347/1956),

8) får pension som betalas på grund av full arbetsförmåga eller invaliditetspension enligt folkpensionslagen,

9) får arbetslöshetspension enligt de lagar, pensionsreglementen eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande pension enligt folkpensionslagen,

10) får generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) eller lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) eller avträdelseersättning en-

Gällande lydelse

gandena om rehabilitering enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/48) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/90),

6) får arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84),

7) får arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93),

8 punkten har upphävts genom L 20.12.1996/1133. (20.12.1996/1133)

9) deltar i utbildning enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90),

10) fullgör beväringstjänst eller civiltjänst,

11) avtjänar fängelsestraff och studerar i straffanstalten,

12) från en främmande stat får studiestöd som beviljas den som bor stadigvarande i landet,

13) får alterneringsersättning enligt lagen om försök med alterneringsledighet (1663/1995),

14) får utbildningsdagpenning enligt lagen om stödjande av arbetslösas frivilliga studier (1402/1997), eller

15) får vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000).

Föreslagen lydelse

ligt lagen om avträdelserersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994),

11) för samma utbildning får rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) eller enligt arbetspensionslagarna,

12) får full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

13) fullgör beväringstjänst eller civiltjänst, eller

14) avtjänar fängelsestraff och studerar i straffanstalten.

7 §

Tidsbegränsningar

Om antalet stödmånader per läsår bestäms genom förordning. Vederbörande ministerium kan besluta närmare om den tid som berättigar till studiestöd. (21.8.1998/636)

Vuxenstudiepenning kan fås för högst två läsår, för studier för avläggande av licentiat- eller doktorsexamen dock för högst 12 månader. Om studierna omfattar fler än två läsår kan vuxenstudiepenning beviljas för sammanlagt fyra terminer.

(4 mom. upphävs)

(5 mom. upphävs)

7 b §

Förbrukning av stödtiden

En stödmånad anses förbrukad när studiepenningen *eller vuxenstudiepenningen* har betalats ut. Om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen *eller vuxenstudiepenningen* för en stödmånad före utgången av mars kalenderåret efter stödåret, återinförs stödmånaden. Återkrav medför inte att en stödmånad återinförs, om inte återkravet föranleds av felaktig utbetalning eller av retroaktiv betalning av en sådan förmån som avses i 6 §.

Folkpensionsanstalten kan meddela närmare anvisningar om tillämpningen av denna paragraf.

7 b §

Förbrukning av stödtiden

En stödmånad anses förbrukad när studiepenningen har betalats ut. Om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen för en stödmånad före utgången av mars kalenderåret efter stödåret, återinförs stödmånaden. Återkrav medför inte att en stödmånad återinförs, om inte återkravet föranleds av felaktig utbetalning eller av retroaktiv betalning av en sådan förmån som avses i 6 §.

7 c §

Antalet stödmånader per läsår

För högskoleexamen beviljas studiestöd i allmänhet för nio månader per läsår. Studiestöd kan dock beviljas för en längre tid om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under mer än nio månader under läsåret.

Studiestöd beviljas i allmänhet enligt hela studiemånader från den dag studierna inleds. En studiemånad berättigar till studiestöd, om den omfattar minst 18 dagar som ingår i läsåret.

Inom den grundläggande yrkesutbildningen beviljas studiestöd för nio och en halv månad från den dag studierna inleds, om den tionde månaden omfattar minst 15 dagar som ingår i läsåret. Studiestöd kan beviljas för en tionde månad, om den tionde studiemånaden omfattar minst 25 dagar som ingår i läsåret. Studiestöd tid kan beviljas för längre på de villkor som anges i 2 mom.

Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd beviljas för högst nio månader per läsår.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Stu­diestöds­nämnderna

Vid en högskola och vid en sådan tempo­rär yrkeshögskola som avses i lagen om försök med utbildning på ungdomsstadiet och med yrkeshögskolor finns en stu­diestöds­nämnd. Flera högskolor kan ha en ge­mensam stu­diestöds­nämnd, om så stadgas genom förordning. Om stu­diestöds­nämnderna stadgas närmare genom förordning.

Stu­diestöds­nämnderna har till uppgift att
1) för varje examen fastställa de allmänna grunderna för bedömning av om studierna kan anses som heltidsstudier och av fram­gången i studierna vid läroanstalten i fråga, samt

2) i fråga om en enskild studerande an­tingen på eget initiativ eller på begäran av folkpensionsanstalten eller den studerande till folkpensionsanstalten avge utlåtande om huruvida han uppfyller de villkor som avses i 1 punkten.

Stu­diestöds­nämndens utlåtande är bin­dande för folkpensionsanstalten.

Folkpensionsanstalten kan så som stadgas genom förordning komma överens med en läroanstalt om att uppgifterna enligt denna lag skall skötas av högskolans stu­diestöds­nämnd eller läroanstalten.

9 §

Stu­diestöds­nämnderna

Vid en högskola finns en stu­diestöds­nämnd som högskolan tillsätter för två år i sänder.

Till nämnden hör en ordförande samt minst tre och högst sju andra medlemmar. För varje medlem utses en personlig ersät­tare. Hälften av medlemmarna, ordförande inbegripen, och deras ersättare utses bland lärare eller andra tjänstemän vid högskolan samt hälften av medlemmarna och deras er­ättare bland studerandena vid högskolan. Högskolan utser en av medlemmarna till vice ordförande.

Föredragande i nämnden och sekreterare för nämnden är en av högskolan utsedd tjänsteman.

Närmare bestämmelser om nämndens verksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 a §

Stu­diestöds­nämndernas uppgifter

*Stu­diestöds­nämnderna har till uppgift att
1) följa framgången i studierna och på eget initiativ eller på begäran av Folkpen-*

sionsanstalten eller den studerande ge utlåtande om studieframgången,

2) tillräcklig omfattning i fråga om studier som bedrivs under sommaren eller utomlands och i enskilda fall ge utlåtande till Folkpensionsanstalten.

Om framgången i studierna inte är tillräcklig skall studiestödsnämnden höra den studerande innan den ger sitt utlåtande.

Studiestödsnämndens utlåtande är bindande för Folkpensionsanstalten.

Folkpensionsanstalten kan på det sätt som föreskrivs genom förordning av statsrådet komma överens med en högskola om att högskolans studiestödsnämnd sköter de uppgifter som föreskrivs i denna lag i fråga om sina egna studerande. Folkpensionsanstalten har rätt att övervaka och granska studiestödsnämndernas verksamhet.

11 §

Studiepenningens belopp

Om inte något annat följer av 17—22 § är studiepenningen per månad

1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,68 euro i högskolor och 21,86 euro i andra läroanstalter, om den studerande är yngre än 20 år, samt 105,96 euro i högskolor och 63,91 euro i andra läroanstalter, om den studerande har fyllt 20 år,

2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 126,14 euro i högskolor och 84,09 euro i andra läroanstalter, om den studerande är yngre än 18 år, samt

3) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 259,01 euro i högskolor och 213,60 euro i andra läroanstalter, om den studerande har fyllt 18 år eller är gift eller underhållsskyldig.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, beviljas studiepenning till samma belopp som till en studerande som bor hos sin för-

11 §

Studiepenningens belopp

Om inte något annat följer av 3 eller 4 mom. eller av 17—19, 19 a eller 20—22 § är studiepenningen per månad

1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,68 euro i högskolor och 21,86 euro i andra läroanstalter, om den studerande är yngre än 20 år, samt 105,96 euro i högskolor och 63,91 euro i andra läroanstalter, om den studerande har fyllt 20 år,

2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 126,14 euro i högskolor och 84,09 euro i andra läroanstalter, om den studerande är yngre än 18 år,

3) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 259,01 euro i högskolor och 213,60 euro i andra läroanstalter, om den studerande har fyllt 18 år,

4) för en studerande som är gift eller underhållsskyldig 259,01 euro i högskolor och 213,60 euro i andra läroanstalter.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, beviljas studiepenning till samma belopp som till en studerande som bor hos sin för-

Gällande lydelse

ålder.

Genom förordning av statsrådet kan bestämmas att studiepenningens belopp också i andra läroanstalter är detsamma som i högskolorna, om inga studiesociala förmåner är förbundna med studierna.

Om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § inkomstskattelagen (1535/1992) är högst 13 800 euro per år, kan studiepenningen höjas enligt följande:

- 1) en studiepenning på 38,68 euro med högst 58,87 euro,
- 2) en studiepenning på 21,86 euro med högst 42,05 euro,
- 3) en studiepenning på 105,96 euro med högst 126,14 euro,
- 4) en studiepenning på 63,91 euro med högst 84,09 euro,
- 5) en studiepenning på 126,14 euro med högst 126,14 euro, och
- 6) en studiepenning på 84,09 euro med högst 84,09 euro.

Höjningen minskas med 10 procent för varje helt belopp av 1 380 euro som överskrider inkomstgränsen. Om den sammanlagda inkomsten överstiger 26 100 euro per år betalas ingen höjning.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning enligt 1 mom. 1 och 3 punkten uppkommer i början av den månad då stödtagaren uppnår den ålder som anges i respektive punkt.

12 §

Beviljande av vuxenstudiepenning

Vuxenstudiepenning beviljas en studerande i åldern 30—54 år, om han saknar grundläggande yrkesutbildning eller om han inte under en femårsperiod omedelbart innan studierna inleds har varit över fyra månader i utbildning som kan anses vara heltidsutbildning för vilken studiestöd kan beviljas.

Utöver vad 1 mom. stadgar skall den studerande uppfylla något av följande villkor:

- 1) den studerande är studieledig enligt lagen om studieledighet (273/79) eller på an-

Föreslagen lydelse

ålder.

Om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § inkomstskattelagen (1535/1992) är högst 13 800 euro per år, kan studiepenningen höjas enligt följande:

- 1) en studiepenning på 38,68 euro med högst 58,87 euro,
- 2) en studiepenning på 21,86 euro med högst 42,05 euro,
- 3) en studiepenning på 105,96 euro med högst 126,14 euro,
- 4) en studiepenning på 63,91 euro med högst 84,09 euro,
- 5) en studiepenning på 126,14 euro med högst 126,14 euro,
- 6) en studiepenning på 84,09 euro med högst 84,09 euro.

Höjningen minskas med 10 procent för varje helt belopp av 1 380 euro som överskrider inkomstgränsen. Om den sammanlagda *beloppet av de* inkomster som avses i 3 mom. överstiger 26 100 euro betalas ingen höjning.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning enligt 1 mom. 1 eller 3 punkten uppkommer i början av den månad då stödtagaren uppnår den ålder som anges i *punkten i fråga*.

12 §

Höjning av studiepenningen till samma nivå som i högskolorna

I fråga om följande läroanstalter och studier är beloppet av studiepenningen detsamma som i högskolorna:

- 1) yrkesläroanstalter utomlands,
- 2) sådana utbytesstudier utomlands under minst två månader som anknyter till yrkesutbildning som genomförs i hemlandet,
- 3) yrkesutbildning som genomförs på Åland, när studiesociala förmåner inte hör till studierna,
- 4) studier inom den steinerpedagogiska

nat sätt ledig utan lön från ett arbets- eller tjänsteförhållande som varat minst ett år omedelbart innan studierna inleds, eller

2) den studerande har arbetat som självständig företagare minst ett år omedelbart innan studierna inleds, eller

3) den studerandes arbets- eller tjänsteförhållande har upphört högst 12 månader innan studierna inleds och han får arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) innan studierna inleds. Dessutom skall den studerande innan arbetslösheten börjar ha stått i arbets- eller tjänsteförhållande eller arbetat som självständig företagare i minst ett års tid.

Den som har avlagt högre högskoleexamen beviljas inte vuxenstudiepenning för avläggande av en andra högre högskoleexamen.

Det åldersvillkor som nämns i 1 mom. skall vara uppfyllt innan det första läsåret inleds. Om studierna inleds på vårterminen, skall åldersvillkoret ha uppfyllts före terminens början.

Närmare stadganden om rätten till vuxenstudiepenning kan utfärdas genom förordning.

Vuxenstudiepenning kan betalas till utgången av 2002. Efter den 1 augusti 2001 kan vuxenstudiepenning dock beviljas endast sådana studerande som tidigare fått vuxenstudiepenning för samma studier.

13 §

Vuxenstudiepenningens belopp

Vuxenstudiepenningen är 25 procent av nivån på den studerandes fasta skattepliktiga förvärvsinkomster eller motsvarande inkomster per månad före studierna, dock minst 259,01 euro och högst 470,93 euro i månaden.

Om den sökandes skattepliktiga förvärvsinkomster per månad har varierat märkbart under den halvårsperiod som föregår studierna, beaktas förvärvsinkomsterna enligt den genomsnittliga inkomstnivån per månad under de sex senaste månaderna.

Om den sökandes förvärvsinkomster un-

lärarutbildningen vid Snellman-korkeakoulu, med undantag för studier inom den allmänna studielinjen.

13 §

Vuxenstudiepenningens belopp

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

der tiden omedelbart före studierna har varit lägre än vanligt på grund av sjukdom, arbetslöshet eller av andra motsvarande särskilda skäl, beaktas förvärvsinkomsterna enligt den situation som rådde före sänkningen, om ändringen i inkomstnivån har skett högst ett år före studiernas början.

Inkomster från företags- eller yrkesverksamhet beaktas enligt senast verkställda beskattning.

14 a §

Bostadstilläggets belopp

Bostadstillägget för den som studerar utomlands är 180,80 euro i månaden. Undervisningsministeriet kan bestämma att bostadstillägget för den som studerar utomlands är mindre än detta, om hyresnivån i studielandet är låg.

Bostadstillägget för den som studerar utomlands är 180,80 euro i månaden. *Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om bostadstilläggets belopp i länder med låg hyresnivå.*

15 §

Statsborgen för studielån

Statsborgen för studielån beviljas studerande som får studiepenning *eller vuxenstudiepenning* enligt denna lag eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd. En studerande som på grund av sådana inkomster som avses i 20 § inte får studiepenning, kan dock beviljas statsborgen för studielån. *Om rätten att lyfta lån som beviljas på grundval av statsborgen bestäms genom förordning av undervisningsministeriet.*

15 §

Statsborgen för studielån

Statsborgen för studielån beviljas studerande som får studiepenning enligt denna lag eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd. En studerande som på grund av sådana inkomster som avses i 20 § inte får studiepenning, kan dock beviljas statsborgen för studielån. *Statsborgen för studielån beviljas för högst ett läsår i sänder. Beslutet om beviljande av statsborgen kan dock omfatta statsborgen för juni och juli före läsåret. Om studierna varar högst 12 månader kan statsborgen för studielån beviljas genom ett enda beslut för hela studietiden.*

15 a §

Lyftande av studielån

Studielån ges mot skuldebrev som Folk-

pensionsanstalten har fastställt formuläret för. För studier kan beviljas ett studielån, vars belopp ökas med en beviljad ny lånerat.

Studielån skall lyftas under det läsår för vilket statsborgen har beviljats. Studielån får dock inte lyftas efter att studierna har slutförts eller avbrutits, om inte något annat följer av 4 mom.

Studielån lyfts enligt följande:

1) ett studielån som beviljats för avläggande av examen vid en utländsk läroanstalt, för vetenskapliga påbyggnadsstudier eller en person som får vuxenutbildningsstöd eller för studier som varar högst 12 månader kan lyftas i en rat,

2) av ett lån som beviljats för högskolestudier kan den del som är avsedd för höstterminen lyftas tidigast den 1 augusti och vårterminens andel tidigast den 1 januari,

3) studielån som är avsedda för studier vid andra läroanstalter kan lyftas enligt följande:

a) lånerater avsedda för augusti-oktober tidigast den 1 augusti,

b) lånerater avsedda för november och december tidigast den 1 november,

c) lånerater avsedda för januari och februari tidigast den 1 januari,

d) lånerater avsedda för mars-juli tidigast den 1 mars.

När beslutet om statsborgen för studielån omfattar statsborgen för juni eller juli före läsåret, får den första raten av lånet lyftas redan under dessa månader. Om statsborgen har beviljats genom ett enda beslut för studier som omfattar högst 12 månader, kan lånet lyftas under dessa månader. Om tiden mellan det beslutet gavs och studierna eller läsåret avslutade är kortare än två månader eller beslutet om borgen ges efter det läsåret eller studierna har avslutats, skall studielånet lyftas senast två månader efter det att beslutet om borgen gavs.

Innan en studerande lyfter en ny rat av studielånet skall kreditinstitutet hos Folkpensionsanstalten kontrollera att statsborgen är giltig.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

16 §

*Statsborgens storlek**Statsborgens storlek*

Beloppet av statsborgens för studielån är 220 euro per stödmånad för den som fyllt 18 år, för den som får *vuxenstudiepenning* eller *vuxenutbildningsstöd* dock 310 euro. Om den sökande är yngre än 18 år beviljas 160 euro i borgen. Rätten till högre statsborgens börjar vid ingången av den månad då den studerande fyller 18 år. Beloppet av statsborgens för studielån för den som studerar utomlands är 360 euro per stödmånad.

Under de terminer då den studerande får studiestöd eller *vuxenutbildningsstöd* höjs beloppet av statsborgens med det tillägg på studielånet som kreditinstitutet beviljar den studerande för betalning av den ränta på studielånet som förfaller till betalning under studieåret.

Beloppet av statsborgens för studielån är 220 euro per stödmånad för den som fyllt 18 år och 310 euro för den som får *vuxenutbildningsstöd*. Om den sökande är yngre än 18 år beviljas 160 euro i borgen. Rätten till högre statsborgens börjar vid ingången av den månad då den studerande fyller 18 år. Beloppet av statsborgens för studielån för den som studerar utomlands är 360 euro per stödmånad.

Under de terminer då den studerande får studiestöd höjs beloppet av statsborgens med det tillägg på studielånet som kreditinstitutet beviljar den studerande för betalning av den ränta på studielånet som förfaller till betalning under studieåret.

17 §

17 §

*Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget**Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget*

En studerande kan under ett kalenderår utöver studiepenning och *vuxenstudiepenning* ha andra skattepliktiga inkomster och stipendier som är avsedda att trygga utkomsten till ett belopp som kallas fribelopp. Fribeloppet räknas så att den studerande kan ha

1) inkomster uppgående till 505 euro för varje månad då han eller hon har fått studiepenning eller bostadstillägg, samt

2) inkomster uppgående till 1 515 euro för varje månad då han eller hon inte har fått studiepenning eller bostadstillägg.

En studerande kan under ett kalenderår utöver studiepenning ha andra skattepliktiga inkomster och stipendier som är avsedda att trygga utkomsten till ett belopp som kallas fribelopp. *Stipendier som kompletterar studiestödet och är avsedda för studerandeutbyte utomlands beaktas inte*. Fribeloppet räknas så att den studerande kan ha

1) inkomster uppgående till 505 euro för varje månad då han eller hon har fått studiepenning eller bostadstillägg, samt

2) inkomster uppgående till 1 515 euro för varje månad då han eller hon inte har fått studiepenning eller bostadstillägg.

18 §

Inkomsternas inverkan på vuxenstudiepenningen

Vuxenstudiepenning beviljas inte, om den studerande får lön, dellön, pension eller motsvarande inkomst i anknytning till sitt arbets- eller tjänsteförhållande eller sin yrkesverksamhet.

En studerande har rätt till vuxenstudiepenning om hans eller hennes andra skattepliktiga inkomster eller ett stipendium som är avsett att trygga utkomsten uppgår till i genomsnitt högst 340 euro i månaden under terminens stödmånader. Som inkomst betraktas dock inte yrkesutbildningsbidrag och vuxenutbildningstillägg till avgångsbidrag som betalas med stöd av lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/1990) eller statstjänstemannalagen (750/1994) eller med stöd av någon annan lag.

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

Föräldrarnas inkomster beaktas inte när studiestöd beviljas högskolestuderande och dem som har rätt till vuxenstudiepenning.

20 §

Beaktande av vissa förmåner

Om en studerande från läroanstalten eller på grund av studierna eller arbete som utförs i samband med dem får lön, dagpenning eller ett stipendium avsett för att trygga utkomsten eller annat ekonomiskt stöd som motsvarar studiepenning, kan studiepenningen sänkas eller ansökan om studiepenning avslås så som undervisningsministeriet bestämmer.

18 §

Inkomsternas inverkan på vuxenstudiepenningen

(upphävs)

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

Föräldrarnas inkomster beaktas inte när studiestöd beviljas högskolestuderande.

20 §

Beaktande av vissa inkomster och förmåner

Studiepenning beviljas inte en studerande som

1) får en genomsnittlig lön på minst 505 euro i månaden för studierna eller sådan arbetspraktik som utgör en obligatorisk del av studierna eller examen och anses som arbetspraktik på heltid samt uppfyller de allmänna villkor som ställs på framgång i studierna eller för en period med inläring i arbete, eller

2) från läroanstalten får ett stipendium avsett att trygga utkomsten, dagpenning för studier eller någon annan motsvarande

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ekonomisk förmån till ett belopp som överskrider den högsta studiepenning som beviljas för utbildningen i fråga.

Stipendier som kompletterar studiestödet och är avsedda för studerandeutbyte utomlands beaktas inte vid bedömningen av om studiepenning skall beviljas.

22 §

Skattepliktiga inkomster

Föräldrarnas inkomster enligt 11 och 19 § och makens inkomster enligt 19 a § beaktas på basis av den senast verkställda statsbeskattningen från ingången av året närmast efter det år då beskattningen slutfördes. Sådana inkomster som föräldrarna och maken haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig. Inkomster utomlands beaktas till bruttobelopp för tiden före ansökan om studiestöd. Om föräldrarnas eller makens ekonomiska situation väsentligt förändrats efter skatteåret, kan förändringarna beaktas när stöd beviljas. *Genom förordning bestäms vad som avses med väsentlig förändring och hur inkomster utomlands skall redas ut.*

Föräldrarnas inkomster enligt 11 och 19 § och makens inkomster enligt 19 a § beaktas på basis av den senast verkställda statsbeskattningen från ingången av året närmast efter det år då beskattningen slutfördes. Sådana inkomster som föräldrarna och maken haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig. Inkomster utomlands beaktas till bruttobelopp för tiden före ansökan om studiestöd. *Sökanden skall ge en utredning om de inkomster som föräldrarna har fått utomlands och den som söker bostadstillägg en utredning om de inkomster som maken har fått utomlands under det år för vilket beskattningsuppgifterna i övrigt i fråga om inkomsterna beaktas vid beviljande eller justering av studiestöd.* Om föräldrarnas eller makens ekonomiska situation väsentligt förändrats efter skatteåret, kan förändringarna beaktas enligt 25 b § när stöd beviljas.

24 §

Betalning

Studiepenning, *vuxenstudiepenning* och bostadstillägg betalas månatligen in på det konto som den studerande uppgivit i en penninginrättning i Finland. Om betalningsdagen stadgas genom förordning. En enskild stödpost kan dock betalas på något annat sätt, om inbetalning på konto inte är möjlig eller om den sökande eller stödmot-

24 §

Betalning

Studiepenning och bostadstillägg betalas månatligen in på det konto som den studerande uppgivit i ett penninginstitut i Finland. Om betalningsdagen föreskrivs genom förordning av statsrådet. En enskild stödpost kan dock betalas på något annat sätt, om inbetalning på konto inte är möjlig eller om den sökande eller stödtagaren anför sär-

tagaren anför särskilda skäl som folkpensionsanstalten godtar.

skilda skäl som Folkpensionsanstalten godtar.

25 §

25 §

*Justering och inställelse av studiestöd**Justering och inställelse av studiestöd*

Studiestödet justeras eller indras om det i den studerandes förhållanden skett en sådan förändring som inverkar på rätten att få studiestöd eller på stödbeloppet. *Om justering av studiestödet stadgas närmare genom förordning.*

Studiestödet justeras eller indras om det i den studerandes förhållanden skett en sådan förändring som inverkar på rätten att få studiestöd eller på stödbeloppet.

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas eller makens inkomster

Den ekonomiska ställningen för studerandens föräldrar eller make anses ha förändrats väsentligt om föräldrarnas eller makens inkomster efter den senast verkställda beskattningen har förändrats med minst 20 procent. När studiestöd har beviljats eller justerats under vårterminen på basis av de förändrade inkomster, som avses ovan kan stödet betalas på basis av dem till utgången av samma år. När studiestöd har beviljats eller justerats under höstterminen på basis av de förändrade inkomster, som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av det följande kalenderåret.

28 §

28 §

*Indrivning av studiestöd i vissa fall**Indrivning av studiestöd i vissa fall*

Om en studerande har fått studiepenning, vuxenstudiepenning eller bostadstillägg för samma tid för vilken den studerande retroaktivt beviljas någon förmån enligt 6 §, får Folkpensionsanstalten driva in det studiestöd som för denna tid betalats ut utan grund så att det grundlöst utbetalda studiestödet

Om en studerande har fått studiepenning eller bostadstillägg för samma tid för vilken han eller hon retroaktivt beviljas någon förmån enligt 6 §, får Folkpensionsanstalten driva in det studiestöd som för denna tid betalats ut utan grund så att det grundlöst utbetalda studiestödet dras av från den förmån

Gällande lydelse

dras av från den förmån som betalas retroaktivt.

44 §

Utmättnings- och överföringsförbud

Studiepenning, *vuxenstudiepenning*, bostadstillägg och studielån får inte mätas ut.

Föreslagen lydelse

som betalas retroaktivt.

44 §

Utmättnings- och överföringsförbud

Studiepenning, bostadstillägg och studielån får inte mätas ut.

46 §

Finansiering

Folkpensionsanstalten skall fem vardagar före den dag då studiepenningarna, *vuxenstudiepenningarna* och bostadstilläggen betalas meddela staten en uppskattning av beloppet av de studiepenningar, *vuxenstudiepenningar*, bostadstillägg, borgensansvar och måltidsstöd som skall betalas den följande månaden. Staten skall senast en vardag före nämnda betalningsdag på basis av meddelandet betala folkpensionsanstalten det belopp som anges i meddelandet.

49 §

Måltidsstöd för högskolestuderande

Folkpensionsanstalten svarar inom ramen för det anslag som i statsbudgeten reserverats för måltidsstöd för högskolestuderande för beviljande av understöd till dem som förestår studentmatsserveringar och för annan förvaltning i samband med detta *såsom undervisningsministeriet beslutar*.

56 §

Övergångsbestämmelse om studielån

På studielån som beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd skall den

Folkpensionsanstalten skall fem vardagar före den dag då studiepenningarna och bostadstilläggen betalas meddela staten en uppskattning av beloppet av de studiepenningar, bostadstillägg, borgensansvar och måltidsstöd som skall betalas den följande månaden. Staten skall senast en vardag före nämnda betalningsdag på basis av meddelandet betala Folkpensionsanstalten det belopp som anges i meddelandet.

49 §

Måltidsstöd för högskolestuderande

Folkpensionsanstalten svarar inom *gränserna* för det anslag som i statsbudgeten reserverats för måltidsstöd för högskolestuderande för beviljande av understöd till dem som förestår *studentrestauranger* och för annan förvaltning i samband med detta.

56 §

Övergångsbestämmelse om studielån

På studielån som beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd skall den

nämnda upphävda lagens 6 §, 7 § 1 och 2 mom. samt 8 § alltjämt tillämpas sådana de lyder när denna lag träder i kraft.

nämnda upphävda lagens 6 §, 7 § 1 och 2 mom. alltjämt tillämpas sådana de lyder när denna lag träder i kraft.

Maximiräntan för studielån som har beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd är grundräntan ökad med högst 1,5 procentenheter. Det belopp med vilket maximiräntan får överskrida grundräntan kan ändras genom förordning av statsrådet. Innan förordningen utfärdas skall Finlands Bank och penninginstituten höras.

Räntestöd för studielån som har beviljats med stöd av den upphävda lagen om studiestöd återställs inte längre.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2004. Lagens 56 § tillämpas dock från den 1 januari 2005.

I fråga om vuxenstudiepenning tillämpas de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 10 januari 1997 om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997) 8 §,
ändras 2—7 § och 10 §, av dessa lagrum 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 637/1998 och 344/2001, 5 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 637/1998 samt 4, 6 och 7 § sådana de lyder delvis ändrade i nämnda lag 637/1998, samt
fogas till lagen nya 3 a och 4 a § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Studerande berättigade till stöd för skolresor

Berättigade till stöd för skolresor är studerande som är bosatta i Finland och bedriver heltidsstudier i Finland inom sådan gymnasieutbildning som föreskrivs i gymnasielagen (629/1998) eller sådan grundläggande yrkesutbildning som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (630/1998). I fråga om vilka studier som är heltidsstudier gäller vad som bestäms med stöd av lagen om studiestöd (65/1994).

Berättigade till stöd för skolresor är dock inte studerande som deltar i distans- eller privatundervisning, utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service, läroavtalsutbildning, utbildning som förbereder för yrkesinriktad grundexamen eller yrkes- eller speci-

Föreslagen lydelse

2 §

Utbildning som berättigar till stöd för skolresor

Berättigade till stöd för skolresor är studerande som är bosatta i Finland och bedriver heltidsstudier i Finland inom sådan gymnasieutbildning som föreskrivs i gymnasielagen (629/1998) eller sådan grundläggande yrkesutbildning som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (630/1998). I fråga om vilka studier som är heltidsstudier gäller vad som bestäms i lagen om studiestöd (65/1994).

Berättigade till stöd för skolresor är studerande som deltar i studier i huslig ekonomi som ordnas i annan form än som grundläggande yrkesutbildning, i undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte för handikappade studerande eller i sådana studier för invandrare vilka förbereder för den grundläggande yrkesutbildningen.

Berättigade till stöd för skolresor är dock inte studerande som deltar i utbildning som ordnas som distans- eller privatundervisning eller som avgiftsbelagd service, i läroavtalsutbildning eller i utbildning som förbereder för yrkesinriktad grundexamen som

alyrkesexamen som avläggs genom en fristående examen eller studerande som genomgår avlönad arbetspraktik. *Berättigad till stöd är inte heller en studerande som av utbildningsanordnaren anvisats en avgiftsfri plats i elevhem, eller en studerande som inte för sin skolresa anlitar kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar trots att det är möjligt för studeranden och inte heller en studerande som enligt någon annan lag får stöd för de kostnader som föräleds av skolresan.*

Närmare bestämmelser om vilka studerande som är berättigade till stöd kan utfärdas genom förordning.

3 §

Villkor för beviljande av stöd för skolresor

Stöd för skolresor beviljas en studerande vars skolväg i ena riktningen är minst 10 kilometer och vars skolresekostnader per månad överstiger det belopp om vilket stadgas genom förordning.

avläggs genom en fristående examen.

3 §

Villkor för beviljande av stöd för skolresor

Ett villkor för att stöd för skolresor skall beviljas är att skolvägen är lång och att färd sättet är lämpligt. När dessa bestäms skall beaktas de regelbundna resekostnaderna per månad, den studerandes möjligheter att anlita kollektivtrafik samt huruvida studierna bedrivs i en följd.

Stöd för skolresor kan beviljas en studerande

1) vars skolväg i ena riktningen är minst 10 kilometer,

2) vars skolresekostnader per månad överstiger 50,45 euro, samt

3) som utnyttjar kollektivtrafik eller skoltransport som utbildningsanordnaren ordnar eller, om dessa färd sätt inte kan utnyttjas genom att de villkor som föreskrivs i 4 a § uppfylls, något annat lämpligt eget färd sätt.

Ett villkor för beviljande av stöd för skolresor är dessutom att den studerande per vecka har minst sju sådana resor i ena riktningen som berättigar till stöd för skolresor under en sammanhängande tid av minst 18 dagar.

3 a §

Begränsningar i fråga om beviljande av stöd för skolresor

Stöd för skolresor beviljas inte en stude-

rande som

1) får minst 505 euro i månaden i förvärvsinkomst på basis av inläring i arbetet,

2) har möjlighet att bo avgiftsfritt i en bostad som utbildningsanordnaren svarar för, om det inte finns särskilda skäl för att den studerande inte kan ta emot bostaden, eller

3) enligt någon annan lag får stöd för de kostnader som föranleds av skolresan.

Genom förordning av statsrådet bestäms om de särskilda skäl på basis av vilka en studerande inte anses kunna ta emot en bostad som utbildningsanordnaren svarar för.

4 §

Hur resekostnaderna bestäms

Om en studerande för sin skolresa anlitar kollektivtrafik, bestäms resekostnaderna enligt den billigaste taxan i det anlidade färdmedlet.

Om en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, bestäms resekostnaderna enligt den sträcka studeranden nyttjar denna transport.

Om en studerande för sin skolresa inte kan utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar eller om det är oskäligt svårt att anlita dessa, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan studerandens hem och läroanstalten.

De resekostnader som skall beaktas i sådana situationer som avses i 2 och 3 mom. beräknas enligt en taxa om vilken stadgas genom förordning.

Genom förordning bestäms också om i vilka fall en studerande anses ha möjlighet att anlita kollektivtrafik eller sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar samt om hur resekostnaderna bestäms när studeranden kan utnyttja dessa färsätt endast för en del av skolvägen.

4 §

Hur resekostnaderna bestäms och räknas

När en studerande för sin skolresa anlitar kollektivtrafik, ersätts resekostnaderna för det anlidade färdmedlet enligt den för studeranden billigaste biljettprodukten för en tid som motsvarar en månad.

När en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, bestäms resekostnaderna enligt den sträcka studeranden utnyttjar denna transport.

När en studerande för sin skolresa inte kan utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar eller om det är oskäligt svårt att anlita dessa, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan studerandens hem och läroanstalten.

När en studerande utnyttjar annan transport än kollektivtrafik för sin skolresa, räknas de månatliga resekostnaderna enligt 21,5 dagar på basis av den seriebiljettaxa för busstrafik som kommunikationsministeriet fastställt med stöd av 11 § lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991). Om en sådan taxa inte fastställs, bestäms om grunderna för beräkning av skolresekostnaderna genom förordning av undervisningsministeriet.

När en studerande för sin skolresa utnyttjar transport som utbildningsanordnaren ordnar och skolvägen i ena riktningen består av två eller flera färdsträckor, kan resekostnaderna räknas särskilt för varje

sträcka.

Kostnadsersättning för fristående färdsträckor som understiger fem kilometer betalas inte separat. Om skolvägen, som är minst tio kilometer i ena riktningen, dock omfattar fristående färdsträckor som understiger fem kilometer och dessa tillsammans utgör minst fem kilometer, betalas ersättning för resekostnaderna för färdsträckorna till denna del till studeranden enligt vad som föreskrivs i 5 § 3 mom.

Skolreskostnaderna beaktas inte till den del skolresan överstiger 100 kilometer i ena riktningen.

4 a §

Användning av eget färd-sätt

En studerande som använder andra färd-sätt än kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar kan beviljas stöd för skolresor om

1) mer än fem kilometer i ena riktningen av den studerandes skolväg inte omfattas av kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar,

2) den studerandes dagliga skolresa med väntetider inberäknade i medeltal tar mer än tre timmar i anspråk per dag under månaden i fråga, eller

3) den studerande under en månad har möjlighet att anlita kollektiv trafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar för i medeltal högst sex skolresor i ena riktningen per vecka.

Förutom av vad som bestäms i 1 mom. kan en studerande anses vara berättigad till stöd för skolresor, om han eller hon saknar möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar därför att skolresan av andra skäl än de som avses i 1 mom. blir alltför svår eller tung för studeranden.

5 §

Beloppet av stödet för skolresor

I stöd för skolresor betalas de kostnader som överskrider det belopp som avses i 3 §

5 §

Beloppet av stödet för skolresor **och studerandens betalningsandel**

I form av stöd för skolresor ersätts den del av skolreskostnaderna som överskrider

Gällande lydelse

med tillägg av det belopp om vilket stadgas i förordning.

Om en studerande inte kan anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som ordnas av utbildningsanordnaren, är stödet 70 procent av stödet enligt 1 mom.

I stöd för skolresor betalas de kostnader som överskrider det belopp som avses i 3 § med tillägg av det belopp om vilket stadgas i förordning.

6 §

Ansökan

Läroanstalten skall till ansökan foga en utredning om hur lång studerandens skolväg är samt om studerandens möjligheter att utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar.

7 §

Beviljande och utbetalning

Stöd för skolresor beviljas av folkpensionsanstalten. Stöd för skolresor beviljas för högst ett läsår i sänder och betalas för högst nio månader per läsår. Stöd för skol-

Föreslagen lydelse

50,45 euro i månaden ökad med 7,45 euro. Studeranden betalar då per månad högst 43 euro av de kalkylerade skolresekostnaderna, om inte något annat följer av 4 § eller 3 mom. i denna paragraf (studerandens betalningsandel).

När en studerande använder fler än ett färdstätt för sin skolresa, dras studerandens betalningsandel av från resekostnaderna för kollektivtrafik. Finns inte resekostnader för kollektivtrafik, dras studerandens betalningsandel av från de kostnader som orsakas av transport som utbildningsanordnaren har ordnat.

Stödet är 70 procent av stödet enligt 1 mom., om en studerande inte kan anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som ordnas av utbildningsanordnaren eller om resekostnaderna förorsakas av flera sådana fristående färdsträckor om sammanlagt minst fem kilometer som avses i 4 §.

6 §

Ansökan

Stöd för skolresor söks hos Folkpensionsanstalten. Ansökan inlämnas till läroanstalten.

Läroanstalten skall till ansökan foga en utredning om hur lång studerandens skolväg är samt om studerandens möjligheter att utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar.

Läroanstaltens utredning om skolvägen är bindande för Folkpensionsanstalten, om det inte finns grundad anledning anta att uppgifterna i utredningen är felaktiga. Om det finns grundad anledning att anta att utredningen innehåller felaktiga uppgifter kan Folkpensionsanstalten avvika från utredningen när den fattar sitt beslut.

7 §

Beviljande och utbetalning

Stöd för skolresor beviljas av Folkpensionsanstalten. Stöd för skolresor beviljas enligt hela studiemånader för högst nio månader per läsår från den dag studierna

resor beviljas tidigast från ingången av den månad som föregår den då ansökan har lämnats in.

Stöd för skolresor betalas månatligen, beroende på hur studeranden färdas, på ett konto som antingen utbildningsanordnaren, den som säljer biljetter eller studeranden har uppgett i en penninginrättning i Finland.

Närmare stadganden om betalning av stödet utfärdas genom förordning.

8 §

Skriftligt beslut

Folkpensionsanstalten skall i ett ärende som gäller stöd för skolresor ge ett skriftligt beslut om sökanden så kräver. Ett sådant yrkande skall framställas till folkpensionsanstalten antingen skriftligt eller muntligt inom sju dagar från att den saken gäller har fått del av avgörandet i ärendet och grunderna för det, vid äventyr att avgörandet annars står fast. Yrkandet kan också inlämnas till läroanstalten.

10 §

Rättande av fel

Grundar sig folkpensionsanstaltens beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan folkpensionsanstalten med den berörda partens samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller folkpensionsanstaltens beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel, skall pensionsanstalten rätta sitt beslut. Ett sådant fel får dock inte rättas om resultatet av rättelsen är oskäligt för parten.

inleds. En studiemånad berättigar till stöd för skolresor om den i en följd omfattar sammanlagt minst 18 dagar som ingår i studietiden under läsåret.

Stöd för skolresor beviljas för högst ett läsår i sänder. Stöd för skolresor beviljas tidigast från ingången av den månad som föregår den då ansökan har lämnats in. Stöd för skolresor kan beviljas i samband med beviljande av stöt för nästa eller föregående läsår, om studierna inleds eller avslutas i juni, juli eller augusti.

Stöd för skolresor betalas månatligen, beroende på hur studeranden färdas, på ett konto som antingen utbildningsanordnaren, den som säljer biljetter eller studeranden har uppgett i ett penninginstitut i Finland.

Närmare bestämmelser om fakturering av stödet utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Skriftligt beslut

(upphävs)

10 §

Rättande av fel

Grundar sig Folkpensionsanstaltens beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan Folkpensionsanstalten med den berörda partens samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller Folkpensionsanstaltens beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel, skall pensionsanstalten rätta sitt beslut. Ett sådant fel får dock inte rättas om resultatet av rättelsen är oskäligt för parten.

Gällande lydelse

Anteckning om rättelse skall göras i folkpensionsanstaltens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändringssökande i fråga om beslutet anhängigt, skall folkpensionsanstalten meddela att rättelseärendet upptagits till behandling och tillställa även besvärsnämnden för studiestöd sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket folkpensionsanstalten inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

Föreslagen lydelse

Anteckning om rättelse av beslut skall göras i Folkpensionsanstaltens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Om beslutet har överklagats, skall Folkpensionsanstalten meddela att rättelseärendet upptagits till behandling och tillställa besvärsnämnden för studiestöd *eller försäkringsdomstolen* sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket Folkpensionsanstalten inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas särskilt genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2004.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
